

RECEPȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____
_____ 2022

AVIZAT

Secția AŞM _____
_____ 2022

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL 2022

privind implementarea proiectului din cadrul Programului de Stat (2020-2023)

**PATRIMONIUL ACADEMIC UNIVERSITAR DIN RSS MOLDOVENEASCĂ:
INVESTIGAREA ȘI VALORIZAREA BUNELOR PRACTICI
cifru 20.80009.1606.11**

Prioritatea Strategică

IV. Provocări societale

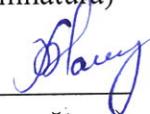
Rectorul Universității de Stat
din Moldova

Igor ȘAROV

(semnătura)

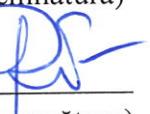
Președintele Senatului USM

Igor ȘAROV

(semnătura)

Conducătorul proiectului

Liliana ROTARU

(semnătura)

Chișinău 2022

1. Scopul etapei anuale conform proiectului depus la concurs

Publicarea studiului monografic și a volumului de documente

2. Obiectivele etapei anuale

1. Redactarea și publicarea volumului *Intelectualitatea română între ideologie, libertate academică și naționalism*;
2. Publicarea unui volum monografic de istorie orală;
3. Elaborarea capitolului I al studiului monografic;
4. Manuscrisul volumului III de documente de arhivă;
5. Elaborarea și publicarea a 5 articole în reviste științifice/culegeri naționale și internaționale/ volume ale conferințelor științifice /culegeri etc.;
6. Elaborarea și publicarea a 2 articole de popularizare, și/sau participare la emisiuni radio și TV.
7. Discuția primului capitol al studiului monografic în cadrul unei mese rotunde;
8. Participare la 5 conferințe naționale și internaționale;
9. Organizarea și desfășurarea ediției a III-a a conferinței științifice naționale cu participare internațională la tematica proiectului;
10. Elaborarea studiului introductiv, indicelui geografic, de nume, aparatului critic al volumului III de documente de arhivă.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei anuale

1. Elaborarea volumului monografic de istorie orală;
2. Discutarea manuscrisului studiului monografic în cadrul unei mese rotunde;
3. Editarea volumului monografic de istorie orală;
4. Redactarea științifică și publicarea volumului conferinței științifice naționale cu participare internațională *Intelectualitatea română între ideologie, libertate academică și naționalism*
5. Identificarea documentelor relevante temei de cercetare în proiect din fondurile:
 - ✓ *arhivelor de stat din Republica Moldova* (ANRM, AOSPRM, ANRM. Filiala Tiraspol),
 - ✓ ale *arhivelor instituționale* (archivele instituțiilor de învățământ superior din Republica Moldova, înființate după 1944);
6. Fotocopierea documentelor identificate în archivele naționale, instituționale;
7. Elaborarea manuscrisului volumului II de documente de arhivă, a studiului introductiv, indicelui geografic, de nume, aparatului critic. Pregătirea pentru publicare;
8. Elaborarea manuscrisului primului capitol al studiului monografic la tema proiectului;
9. Completarea bazei de date de istorie orală pentru conceptualizarea volumului II al documentelor de istorie orală prin:
 - ✓ identificarea și interviewarea persoanelor care au fost studenți/cadre didactice în instituțiile de învățământ superior în a doua jumătate a anilor '80-începutul anilor '90 ai secolului XX;

- ✓ colectarea înregistrărilor audio și documente fotografice/ alte documente cu referire la biografia și istoria universitară a interviuvaților;
10. Organizarea și desfășurarea ediției a III-a a conferinței științifice naționale cu participare internațională la tema proiectului;
 11. Diseminarea rezultatelor cercetării în cadrul a 5 conferințe naționale și internaționale și altor activități științifice;
 12. Elaborarea și publicarea articolelor/studiilor științifice în reviste, volumelor conferințelor științifice naționale și internaționale/culegeri de studii științifice etc.;
 13. Elaborarea și publicarea articolelor de popularizare a rezultatelor cercetării și/sau participare la emisiuni radio și TV.
 14. Colectarea, recenzarea științifică și pregătirea pentru publicare a volumului ediției a III-a a conferinței naționale cu participare internațională *Student, profesor și cercetător în anii '80-'90*.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei anuale (obligatoriu)

1. Elaborarea, redactarea științifică și lingvistică a textului, prelucrarea surselor fotografice, elaborarea indicelui de nume și a celui geografic, elaborarea cuvântului introductiv și publicarea volumului monografic de istorie orală *Profesorul Vladimir Potlog (1927–2022): Povestea vieții : Studiu de istorie orală* [elaborare]: Ion Valer Xenofontov, Lidia Prisac ; redactor științific: Liliana Rotaru ; referenți științifici: Anatol Petrencu, Sergiu Matveev. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). – 227 p., ISBN 978-9975-163-44-6
2. Organizarea mesei rotunde *Profesorul Vladimir Potlog (1927–2022): Povestea vieții* la 30 martie 2022 cu invitarea fiicei Tatiana Rusu (Potlog), a rudenilor, a prietenilor de familie (doctor în științe Vasile Șoimaru), a colegilor de serviciu și a membrilor echipei de proiect; Discutarea manuscrisului studiului monografic;
3. Redactarea științifică și lingvistică, machetarea și publicarea volumului ediției a II-a a conferinței științifice naționale cu participare internațională *Intelectualitatea română între ideologie, libertate academică și naționalism*;
4. Identificarea documentelor relevante temei de cercetare în proiect din fondurile:
 - ✓ arhivelor de stat din Republica Moldova (ANRM, AOSPRM, Arhiva Academiei de Științe a Moldovei);
 - ✓ arhivelor instituționale ale USM, USMF „Nicolae Testemițanu”, AMTAP, AŞM;
5. Valorificarea contractului de colaborare CPV:79520000-5 dintre Universitatea de Stat din Moldova și Agenția Națională a Arhivelor prin identificarea, selectare și fotocopierea a peste 200 de dosare din ANRM, AOSPRM, Arhiva USM, Arhiva USMF.
6. Completarea bazei de date de documente inedite de arhivă și orale, relevante temei de cercetare în proiect cu: cca 200 de dosare din arhivele naționale și instituționale;
7. Elaborarea manuscrisului volumului II de documente de arhivă (transcrierea

- documentelor, redactarea științifică și elaborarea aparatului critic, elaborarea rezumatelor fiecărui document în limba română), a studiului introductiv, indicelui geografic, de nume, aparatului critic. Pregătirea pentru publicare;
8. Elaborarea manuscrisului primului capitol al studiului monografic la tema proiectului;
 9. Completarea bazei de date de istorie orală pentru conceptualizarea volumului II al documentelor de istorie orală prin:
 - identificarea și interviewarea persoanelor care au fost studenți/cadre didactice în instituțiile de învățământ superior în a doua jumătate a anilor '80-începutul anilor '90 ai secolului XX;
 - deplasarea la locul de trai și înregistrarea audio a interviurilor cu 20 de persoane (actanți) care au fost studenți/cadre didactice în instituțiile de învățământ superior din RSS Moldovenească la *sfârșitul anilor '80 și începutul anilor '90*;
 - colectarea înregistrărilor audio și documente fotografice/ alte documente cu referire la biografia privată și universitară a interviewaților;
 10. Completarea seriei HISTORIA UNIVERSITARIA, ISBN 978-9975-3454-5-3 cu 3 publicații:
 11. volumul I de documente de istorie orală *RECURS LA MEMORIE: învățământul superior din RSS Moldovenească/Universitatea de Stat din Moldova*; Centrul de Studii Interdisciplinare „Silviu Dragomir”/ editor: Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac; referenți științifici: Gabriel Moisa [et. al.] - Chișinău: S.n. 2022, - 780 p. (Lexon-Prim)- ISBN 978-9975-163-37-8
 12. *Învățământul superior din RSS Moldovenească. Bibliografie/ Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Istorie și Filosofie*; bibliografie: Lidia Zasavitchi, Janna Nikolaeva; coordonator: Liliana Rotaru, responsabil de ediție: Ion Valer Xenofontov. – Chișinău: Lexon-Prim, 2022, - 243 p. (Seria Historia Universitaria, ISBN 978-9975-3454-5-3) ISBN 978-9975-163-06-4
 13. *Profesorul Vladimir Potlog (1927–2022): Povestea vieții : Studiu de istorie orală* [elaborare]: Ion Valer Xenofontov, Lidia Prisac ; redactor științific: Liliana Rotaru ; referenți științifici: Anatol Petrencu, Sergiu Matveev. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). – 227 p., ISBN 978-9975-163-44-6
 14. Publicarea volumului de documente din arhivele serviciilor secrete ale RSS Moldovenesci: *Purgatorul sovietic în Basarabia: Directive ordine si indicații ale NKGB-MGB 1944-1946*. Editori: Liliana Rotaru și Alexandru Malacenco. Chișinău: Bons Office, 2022, –520 p. ISBN 978 997 587 991 0
 15. Publicarea monografiei lui Alexandru MALACENCO, *Instituționalizarea puterii sovietice în RSS Moldovenească în anii 1944-1946: contribuția organelor NKGB-MGB*, Chișinău: Bons Offices, 2022, – 204 p. ISBN 9789975879927

16. Diseminarea rezultatelor cercetării prin participare cu rapoarte la conferințe și alte manifestări științifice naționale și internaționale, inclusiv:

- ✓ conferințe internaționale – 14 – 27 de persoane;
- ✓ conferințe naționale cu participare internațională – 1 – 9 persoane;
- ✓ conferințe naționale – 2 – 4 persoane;

17. Publicarea materialelor științifice, inclusiv:

- ✓ monografii – 2;
- ✓ volume de documente și materiale – 2;
- ✓ volum de bibliografie – 1;
- ✓ articole în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS – 1;
- ✓ articole în alte reviste din străinătate recunoscute – 1;
- ✓ articole în reviste din Registrul Național al revistelor de profil, Categoria B – 5;
- ✓ articole în culegeri de lucrări științifice editate peste hotare – 6;
- ✓ articole în culegeri de lucrări științifice editate în Republica Moldova – 29;
- ✓ articole în culegeri de lucrări ale conferințelor internaționale (peste hotare) – 1;
- ✓ articole în culegeri de lucrări ale conferințelor internaționale (Republica Moldova) – 4;
- ✓ articole în culegeri ale conferinței științifice naționale cu participare internațională – 9;
- ✓ articole în lucrările conferințelor naționale – 1;
- ✓ teze în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova) – 9;
- ✓ teze în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare națională – 9;
- ✓ teze în lucrările conferințelor științifice naționale – 2;
- ✓ alte lucrări: cărți cu caracter informativ – 1;
- ✓ prefețe, postfețe, note asupra edițiilor – 7;
- ✓ prezentaarea lucrărilor publicate în localitățile de bazină a respondenților – 1;
- ✓ emisiuni radio/TV de popularizare a științei – 2;
- ✓ articole de popularizare a științei – 3.

18. Susținerea tezei de doctor în istorie de către Alexandru MALACENCO *Instituționalizarea puterii sovietice în RSS Moldovenească în anii 1944 – 1946: contribuția organelor NKGB-MGB*. 611.02. Istoria Românilor (pe perioade). Conducător științific: Liliana Rotaru; consultanți științifici: Anatol Petrencu, Ion Șișcanu, Ion Valer Xenofontov (Susținerea a avut loc la 18 martie 2022 în cadrul Școlii Doctorale Științe Umaniste din cadrul Consorțiului Național administrat de Universitatea de Stat din Moldova).

19. Organizarea și desfășurarea Conferinței științifice naționale cu participare internațională *Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate*, 7 octombrie 2022. Facultatea de Istorie și Filosofie, Universitatea de Stat din Moldova.

20. Elaborarea și publicarea programul și rezumatelor conferinței „*Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate*”, conferință științifică națională cu participare internațională (2022; Chișinău). Conferință științifică națională cu participare internațională „*Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate*”.

spre regăsire și libertate”, 7 octombrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Rotaru Liliana [et al.] ; comitetul de organizare: Eremia Ion [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). – 28 p. ISBN 978-9975-163-43-9.

21. Elaborarea și pregătirea spre publicare a volumului conferinței *Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate* la editura Lexon-Prim.
22. Întreținerea paginii de Facebook a proiectului PAUSRSSM
<https://www.facebook.com/Patrimoniul-Academic-Universitar-din-RSS-Moldoveneasc%C4%83-1944-1991-107580087796170/>

5. Rezultatele obținute

Împreună cu multiplele realizări ale sistemului creat de sovietici în Basarabia după 1944, învățământul superior din Republica Moldova a moștenit mai multe problemele caracteristice regimului comunist, în general, și sistemului de învățământ sovietic, în mod particular, inclusiv un complex de instrumente și mecanisme prin care statul sovietic controla componenta socială și coraportul național al contingentului de studenți și a corpului științifico-didactic; un control ideologic riguros din partea partidului comunist a structurii și conținutului programelor de studii, a tehnologiilor educaționale și al vieții studenților și profesorilor; deznaționalizarea și militarizarea deghizata a învățământului; lipsa de atenție educațională spre anumite grupuri sociale, religioase și etnice; utilizarea tehnologiilor pedagogice autoritare și neglijarea creativității studenților și profesorilor centralizarea excesiva și monopolizarea educației; uniformitatea structurilor educaționale la toate nivelurile; subordonarea completă a învățământului față de autoritățile sovietice, de partid și altele. După 30 de ani de independență a Republicii Moldova, specialiștii (inclusiv membrii ai echipei de cercetare din proiectul PAURSSM) constată în cercetările lor faptul că procesul de detașare de sistemul educațional de tip sovietic, inițiat la sfârșitul anilor '80 ai secolului trecut, s-a produs de multe ori formal, prin metode directive și a atins mai ales elementele/infiltrațiile ideologice și politice ale învățământului superior și mai puțin sau superficial sistemul de pregătire profesională. Și în cel de a-l treilea an de cercetare, echipa din proiect a continuat să studieze fenomenul învățământului superior din perioada sovietică, care deși puternic ideologizat și îndoctrinat a produs specialiști de înaltă calificare pentru economia națională și a încercat să stabilească cauzele succeselor și insucceselor școlii superioare din RSSM, astfel încât să identifice bunele practici, dar și greșelile în scopul de a fi evitate. Pentru a reuși o cercetare cât mai obiectivă în condițiile în care documentele de stat și de partid suferă de un puternic subiectivism, reflectă tendențios și deformat realitățile sovietice, echipa de cercetători a decis să colecteze și izvoare de alternativă, este vorba despre sursa orală. Au fost intervievați 30 de respondenți, interviurile au fost redactate și publicate în volumul de documente de istorie orală *Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească*, publicat la editura Lexon-Prim. Elaborarea volumului a fost coordonată de Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov, texte au fost recenzate de dr. profesor Gabriel Moisa (Universitatea din Oradea) și de profesorii dr. hab. Aurelia Hanganu și dr. hab. Valentin Tomuleț (Universitatea de stat din Moldova). Volumul este însoțit de o *Notă asupra ediției*, elaborată de editorul Liliana Rotaru și include un studiu introductiv de cca. 1 c.a. elaborat

de Ion Valer Xenofontov și Lidia Prisac, în care autorii a analizat contextul elaborării volumului și specificul documentelor de istorie orală, precum și câteva indicații metodice de utilizare a lor. Miza cercetării respective, de recuperare a istoriei prin filiera memoriei, a constituit-o elaborarea unui demers științific alternativ la istoria oficială, o istorie narată și scrisă a subiectului enunțat. Grupul-țintă avut în vizor îl constituie persoanele care au fost studenți, cadre didactice, angajați în sistemul de învățământ superior din Republica Sovietică Socialistă Moldovenească în anii 1944–1991. Cele 30 de „povești de viață studențească”, dar și ale cadrelor didactice universitare înscrise în această lucrare pot oferi cititorului mai multe aspecte din istoria învățământului moldovenesc sovietic. În aceiași ordine de idei se înscrive și studiul monografic elaborat de Ion Valer Xenofontov și Lidia Prisac, *Profesorul Vladimir Potlog (1927–2022): Povestea vieții*: Studiu de istorie orală, care a apărut la editura Lexon-Prim sub redacția științifică a Lilianei Rotaru, profesorului Anatol Petrencu și discipolului decanul Facultății de Istorie și Filosofie dr. Sergiu Matveev. Studiul monografic evocă personalitatea profesorului Vladimir Potlog, care a stat la baza constituirii învățământului superior istoric în RSSM de la Institutul Pedagogic din Chișinău/Moldova și de la Universitatea de Stat din Moldova și care, a opt interviuri semistructurate ne-a prezentat nu doar o istorie a învățământului superior din RSSM, dar și o istorie a societății moldovenești atât în perioada interbelică, a celui de-al Doilea Război Mondial, și postbelică, făcând lucrarea deosebit de valoroasă pentru istorici, antropologi, sociologi, filozofi, politologi, istorici ai pedagogiei, specialiști în educație etc.

Dar pentru a realiza scopul general al proiectului este nevoie de a continua acoperirea golului izvoristic prin identificarea și publicarea documentelor de arhivă. În anului 2022, cercetătorii, valorificând contractului de colaborare CPV:79520000-5 încheiat în 2020 între USM și Agenția Națională a Arhivelor, a continuat activitatea de acumulare a surselor documentare pentru perioada 1947/1948–1953/1954 și au întreprins vizite de documentare la ANRM și AOSPRM, fotocopiind cca 300 de dosare din fondurile ANRM (2848, 2991, 3021, 1961, 1933, 3050, 3059, 3143, 3186, 3528, 3060, 3045, 3251, 2804, 3013, 2804, 3013, 3016, 3061, 3087, 3090 etc.), AOSPRM (12, 32, 43, 46, 51, 121, 276, 278, 584, 988) și arhivele instituționale ale USM și AŞM. Dosarele fotocopiate au completat baza de documente de arhivă. Drept rezultat au fost identificate, selectate, fotocopiate, clasificate, transcrise aproximativ 300 de documente de arhivă, care au fost redactate și rezumate în descrieri în limba română, astfel realizându-se volumul II de documente de arhivă. A fost elaborat aparatul critic și câte un rezumat pentru fiecare din cele 300 de documente selectate; a fost elaborat indicele de nume și indicele geografic și redactat un studiu introductiv și volumul este transmis la editură pentru redacție lingvistică și referenților științifici: prof. Anatol Petrencu, dr. Ruslan Șevcenko și prof. Ion Eremia. În procesul de elaborare a celui de-al doilea volum de documente *Învățământul superior în RSSM* în perioada 1947–1953 s-a stabilit că autoritățile universitare, dar și de cele de stat și de partid, reflectă mai degrabă situații dorite, decât situații reale, conducătorii instituțiilor încercând să retușeze realitatea din învățământul superior, astfel încât rapoartele lor să reflecte și să corespundă așteptărilor superiorilor lor. În această situație, documentele de istorie orală – memoriile solicitate actanților școlii superioare sovietice au scopul să completeze, explice și să acopere golarile documentelor oficiale. Colectarea, publicarea și includerea în circuitul și cercetarea științifică a surselor de istorie orală devine o etapă indispensabilă pentru obiectivizarea discursului științific. Astfel, constientizând necesitatea

acumulării izvoarelor de istorie orală și pentru alte perioade ale etapei sovietice, membrii echipei și-au propus să intervieweze persoanele care și-au făcut studiile sau care au fost cadre didactice la sfârșitul anilor '80-începutul anilor '90 ai secolului XX – ultima fază a statului sovietic, pentru a crea o primă bază izvoristică cu referire la perceperea realităților din învățământul superior din RSS Moldovenească în perioada erupției mișcării de emancipare națională a românilor basarabeni, dar și cu privire la implicarea studenților și personalului științific și didactic în mișcarea națională și lupta pentru independență. Pentru realizarea scopului, cercetătorii au identificat persoanele din grupul țintă, reușind să intervieweze 10 dintre acestea și să transcrie 10 interviuri pentru volumul II de istorie orală în seria HISTORIA UNIVERSITARIA.

Un alt instrument de lucru, elaborat, publicat și pus la dispoziția cercetătorilor fenomenului învățământului superior sovietic de către membrii proiectului este lucrarea *Învățământul superior din RSSM. Bibliografie*, care reperează 2509 de titluri de publicații științifice, articole de presă, publicistica cu referire la acest subiect începând cu anul 1940 și până în prezent. Lucrarea este pusă în circuitul științific și constituie un instrument bibliografic prețios, care poate fi utilizat de cercetători, de studenți, masteranzi și doctoranți în procesul de elaborare a lucrărilor științifice, a tezelor de licență, master și de doctorat.

În baza surselor inedite de arhivă și a celor de istorie alternativă, cercetătorii angajați în acest proiect au realizat studii ale fenomenului învățământului superior din RSSM sub diferite aspecte: istoria faptică și factologică a instituțiilor de învățământ superior din RSS Moldovenească; s-a cercetat politica națională și socială a regimului sovietic în și prin învățământul superior, cercetătorii ajungând la concluzia că politica sovietică de indigenizare sau de moldovenizare a învățământului superior a avut consecințe bicefale pentru societatea moldovenească din epocă, dar și în perspectivă. Pe de o parte, discriminarea pozitivă a reprezentanților națiunii autohtone – a moldovenilor (expresie din documentele sovietice) a constituit un lift social fără precedent pentru o serie de copii de țărani, cărora li s-au deschis perspective de a-și schimba condiția socială și profesională, care au obținut posibilitatea de a ieși din mediul rural și a intra în clasa intelectualilor sovietici, care beneficiau (mai ales după războiul sovieto-german) de anumite privilegii și de condiții de viață și de trai mult mai bune decât părinții lor. Pe de altă parte, copii din mediul rural, înmatriculați la școlile superioare sovietice, au constituit miza regimului în intenția lui de a-și crea loialități naționale și sociale și fundament pentru sovietizarea și rusificarea populației din RSSM. În mai multe cazuri, regimul a reușit, or unii moldoveni „discriminați pozitiv” au exploatat această ocazie cu multă râvnă, devenind suport al regimului și promotori ai ideologiei comuniste și „constructori” fideli ai socialismului – cei cărora la sfârșitul anilor '80 și începutul anilor '90 li se spunea „mancurți”, în alte cazuri, însă, regimul nu a reușit dezradăcinarea națională și aceste persoane au constituit mișcarea națională care a adus independența Republicii Moldova la 1991.

Unul dintre subiectele de mare interes științific a fost contribuția unor profesori, savanți și conducători ai instituțiilor de învățământ superior la constituirea și dezvoltarea sistemului de educație de tip sovietic în RSSM. Interesul cercetătorilor pentru acest aspect al problemei este determinat de faptul că în condițiile în care în RSSM învățământul superior s-a constituit fără vreo tradiție universitară, fără un bazin de recrutare a studenților, în aproape absența unei intelectualități (majoritatea intelectualilor basarabeni s-au evacuat în 1940 și 1944) și în condițiile penuriei postbelice, s-au găsit câțiva entuziaști care au crezut

în posibilitatea funcționării unui învățământ superior și au depus tot efortul și diligența pentru a crea și consolida o școală superioară în RSSM. Punerea în valoare a unor personalități care au pus fundimentul învățământului universitar pe care îl moștenește Republica Moldova, poate oferi tinerilor noștri modele de sacrificiu și abnegație puse în serviciul învățământului și științei naționale, ar putea să-i motiveze să îmbrățișeze cariere universitare și academice în Republica Moldova ceea ce va contribui și la diminuarea procesului de migrație a tinerilor. Pe baza cercetărilor realizate în coautorat (împreună cu dr. Iulia Malcoci) Ion Valer Xenofontov a studiat biografia științifică, cariera universitară și contribuția lui Nicolae Testemițanu la dezvoltarea învățământului medical din RSS Moldovenească și la promovarea reprezentanților moldovenilor, fapt pentru care a fost ostracizat din instituțiile de învățământ și înlăturat de la luarea deciziilor; a academicianului Iuri Petrov (1921–1990) – unul din fondatorii Academiei de Științe a RSS Moldovenești. Pe parcursul lunii septembrie 2022, drd. Sorin Șclearuc, a contribuit la organizarea și promovarea expoziției *Patrimoniul educațional. Manuale, fotografii și rechizite școlare din colecțiile Muzeului Național de Istorie a Moldovei*, expoziția tematică cuprinde materiale cu privire la evoluția învățământului în spațiul nostru, începând din perioada țaristă și până în prezent, un loc aparte, având perioada sovietică (1944-1991).

O bună parte a cercetărilor, realizate în cea de a treia etapă de derulare a proiectului s-au axat pe identificarea rolului și contribuției studenților, cadrelor didactice și științifico-didactice în germinarea mișcării de emancipare națională a românilor basarabeni la sfârșitul anilor '80 și la obținerea independenței Republicii Moldova. Contribuțiile științifice ale cercetătorilor au fost prezentate la cea de a III-a ediție a conferințelor științifice naționale cu participare internațională, intitulată în acest an *Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate*, organizată și desfășurată la 7 octombrie 2022, în cadrul Facultății de Istorie și Filosofie a USM în format mixt. La conferință au participat 52 de persoane: 24 de cercetători de la diferite instituții de cercetare din Chișinău, Oradea și Budapesta au prezentat comunicări la tema anunțată, ceilalți – studenți, masteranzi și doctoranzi au participat la discuții asupra conținuturilor prezentate. Au fost publicate programul și rezumatele comunicărilor. Volumul de articole și studii elaborate în baza comunicărilor la conferință se va publica la începutul anului 2023.

Rezultatele cercetărilor respective s-au materializat în prezentarea, analiza și diseminarea investigațiilor în cadrul manifestărilor științifice naționale și internaționale și publicarea produselor cercetărilor științifice în reviste științifice/volume naționale și internaționale și în reviste și ziară naționale non-științifice. Astfel, cei 9 cercetători (4 unități) au participat cu 27 de rapoarte la de conferințe științifice internaționale (13 peste hotare și 14 în Republica Moldova), cu 13 de comunicări - la conferințe naționale cu participare internațională și cu 4 rapoarte la conferințe naționale.

Membrii echipei au organizat la 7 octombrie 2022 la Facultatea de Istorie și Filosofie a USM conferință națională cu participare internațională *Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate*.

Seria *Historia Universitaria*, ISBN 978-9975-3454-5-3, inițiată în 2020 a fost completată în anul 2022 cu trei volume: două monografii (Alexandru Malacenco, Ion Vale Xenofontov și Lidia Prisac), două volume de documente: unul de documente din arhivele Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova (autori: Alexandru Malacenco și Liliana Rotaru), și altul de istorie orală și un volum al bibliografiei istoriei învățământului

superior din RSSM, precum și cu o culegere de rezumate ale conferinței naționale cu participare internațională. În scopul diseminării activităților și rezultatelor cercetării în proiect se menține o pagină pe rețelele de socializare (FB).

De asemenea, membrii echipei proiectului au fost conducători științifici la 2 teze: 1 teză de doctor în istorie, susținută de membrul echipei Alexandru Malacenco și 1 teză de doctor habilitat, realizată sub îndrumarea profesorului Ion Eremia.

Rezultatele cercetării au fost diseminate și în formă de publicații, cei 9 cercetători publicând în anul 2022 – 2 monografii, 2 volume de documente și materiale, 1 volum de bibliografie, 13 articole publicate în reviste științifice, 44 de articole și studii publicate în culegeri naționale și internaționale; 20 de teze ale conferințelor științifice și 3 articole de popularizare a științei. Membrii echipei au diseminat rezultatele cercetării și prin participarea la 3 emisiuni radio/TV/interviuri, precum și prin organizarea lansărilor și prezentărilor de carte în cadrul conferințelor științifice, saloanelor de carte, inclusiv a celui internațional organizat la Chișinău Bookfest, unde a fost lansat volumul *Recurs la memorie* la 1 septembrie 2022.

Membrii echipei au atras în cercetarea științifică la tema proiectului și studenții de la ciclul I, licență și ciclul II, master de la Facultatea de Istorie și Filosofie, instituționalizând un Seminar științific studențesc „Mitropolit Varlaam”, în cadrul căruia studenții participă la cercetările conducătorilor lor științifici: identificarea surselor orale și descifrarea/transcrierea interviurilor realizate de cei dintâi; la fotocopierea documentelor de arhivă etc.

Cercetările problemei istoriei învățământului superior sovietic din RSSM au dus la identificarea și diseminarea unor studii de caz și bune practici aplicate în procesul de consolidare a corporilor științifico-didactice ale instituțiilor, în politica de personal și de completare a contingentelor de studenți, de motivare a tinerilor să se înscrie la studii superioare și ulterior să accepte cariere științifice și/sau didactice în învățământul superior și în instituții de cercetare, bune practici de administrare a instituțiilor de învățământ superior în condiții de subfinanțare, de penuria materială și a deficitului de cadre, practici de adaptare a programelor de studii și cercetare la nevoile statului, experiențe ce țin de reformarea și optimizarea școlii superioare etc. De asemenea, cercetătorii au încercat să găsească explicația așa numitelor „breșe” în politica națională și socială a statului sovietic în și prin învățământul superior – „erori”, „omisiuni” care au făcut posibilă păstrarea conștiinței naționale a mai multor intelectuali, creați în perioada sovietică, și, nemijlocit, crearea și angajarea lor în mișcarea de emancipare națională de la sfârșitul anilor '80 - și începutul anilor '90 și în procesul de obținere a independenței Republicii Moldova. Toate aceste studii de caz, bune practici identificate și analizate pot fi utilizate de responsabilii de sistemul de educație din Republica Moldova, autoritatele instituțiilor de învățământ superior pentru reconsiderarea/ajustarea politicilor educaționale, științifice, manageriale, de personal etc. la nivel de stat și de instituție în parte.

6. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații

1. **Monografii** (recomandate spre editare de consiliul științific/senatul organizației din domeniile cercetării și inovării)

1.1. monografii naționale – 2

1. *Profesorul Vladimir Potlog (1927-2022): Povestea vieții: Studiu de istorie orală*

- [elaborare]: Ion Valer Xenofontov, Lidia Prisac; redactor științific: Liliana Rotaru; referenți științifici: Anatol Petrencu, Sergiu Matveev. – Chișinău: S. n., 2022 (Lexon-Prim). – 227 p., ISBN 978-9975-163-44-6
2. MALACENCO Alexandru, *Instituționalizarea puterii sovietice în RSS Moldovenească în anii 1944-1946: contribuția organelor NKGB-MGB*, Chișinău: S.n., 2022 (Bons Offices), –204 p. ISBN 978-9975-87-992-7

1.2 culegeri de documente – 2

1. *RECURS LA MEMORIE: învățământul superior din RSS Moldovenească* / Universitatea de Stat din Moldova; Centrul de Studii Interdisciplinare „Silviu Dragomir”: editor Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; referenți științifici: Gabriel Moisa [et. al.] - Chișinău: S.n. 2022 (Lexon-Prim), - 780 p. ISBN 978-9975-163-37-8
2. MALACENCO Alexandru, ROTARU Liliana. *Purgatorul sovietic in Basarabia: Directive ordine si indicații ale NKGB-MGB 1944-1946*. Chișinău: S.n. 2022, (Bons Office), - 520 p. ISBN 978-997-587- 99-1-0

1.3 lucrare bibliografică – 1

1. *Învățământul superior din RSS Moldovenească. Bibliografie*/ Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Istorie și Filosofie;; bibliografie: Lidia Zasavitchi, Janna Nikolaeva; coordonator Liliana Rotaru, responsabil de ediție Ion Valer Xenofontov. – Chișinău: Lexon-Prim, 2022, - 243 p. (Seria Historia Universitaria, ISBN 978-9975-3454-5-3) ISBN 978-9975-163-06-4

3. Editor culegere de articole, materiale ale conferințelor naționale/internăționale – 4

1. ROTARU, Liliana (ed.). „*Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate*”, conferință științifică națională cu participare internațională (2022; Chișinău). Conferință științifică națională cu participare internațională „Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate”, 7 octombrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Rotaru Liliana [et al.] ; comitetul de organizare: Eremia Ion [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). – 28 p. ISBN 978-9975-163-43-9.
2. ROTARU, Liliana (ed.). *Conferința științifică internațională "Latinitate, Romanitate, Românitate", Ediția a 5-a, 5-6 noiembrie 2021*, Chișinău / coordonator: Liliana Rotaru; referenți științifici: Demir Dragnev [et al.]. – Chișinău: CEP USM, 2022. – 514 p. : fot., fig., tab. Antetit.: Univ. de Stat din Moldova, Centrul de Studii Interdisciplinare "Silviu Dragomir" Chișinău-Oradea, Univ. din Oradea, Centrul de Studii Interdisciplinare "Silviu Dragomir" Oradea-Chișinău, Univ. din Padova, Dep. de Studii Lingvistice și Literare. – Rez.: lb. engl. – Referințe bibliogr. în subsol. – 50 ex. ISBN 978-9975-159-60-9.
3. ROTARU, Liliana (coord.). *În oglinda istoriei: de la medieval la contemporan : In honorem profesor Valentin Tomuleț* / Universitatea de Stat din Moldova, Biblioteca Științifică (Institut) „Andrei Lupan” ; editor: Constantin Manolache ; coordonator: Liliana Rotaru ; responsabil de ediție: Cristina Gherasim. – Chișinău : Biblioteca Științifică (Institut) „Andrei Lupan”, 2022 (Continental Grup). – 768 p. : il., n. muz., tab. Texte : lb. rom., engl.,

rusă. – Referințe bibliogr. în subsol. ISBN 978-9975-62-465-7.

4. ROTARU, Liliana (ed.). „*Conferința științifică internațională "Latinitate, Romanitate, România"*”, Ediția a 6-a, 3-5 noiembrie 2022, Chișinău. Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Rotaru Liliana [et al.] ; comitetul de organizare: Șarov Igor [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). – 67 p. ISBN 978-9975-163-52-1.

4. Articole în reviste științifice

4.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS (cu indicarea IF) – 1

1. ROTARU, Liliana. External incursions in the development of the higher education of the Republic of Moldova. The year 1998. In: *Transylvanian review*, 2022 (dat la tipar)

4.2 în alte reviste din străinătate recunoscute – 1

1. MALCOCI Iulia, XENOFONTOV Ion Valer, Academicianul Boris Lazarenko (1910–1979), unul din fondatorii Academiei de Științe a RSS Moldovenești. În: *Cygnus. Revista de fizică și matematică aplicată*, nr. 1(35), 2022, pp. 27-34. ISSN1584-403x.

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil. Categoria B – 5

1. ROTARU, Liliana. Educație și politică vs. politică și educație în „era agrariană” a Republicii Moldova (1994- 1998). În: *Tyragetia*, serie nouă, vol. XVI [XXXI], nr. 2, Istorie. Muzeologie, 2022, pp. 249-265. ISSN 1857-0240. E-ISSN 2537-6330
2. STEPANOV Georgeta. Practici de „umanizare” a jurnalismului din RSS Moldovenească. În: *Studia Universitatis Moldaviae*. Seria Științe economice și ale comunicării, 2022, nr.11 (01), pp. 72-77. ISSN 2587-4446 E-ISSN 2587-4454 p.72-77. 0,8 c.a.
3. STEPANOV Georgeta. Creativitatea și procesul de creație în învățământul superior moldovenesc de profil jurnalistic în perioada totalitaristă. În: *Moldoscopie. Publicație periodică științifico-practică*. Tipul B, 2021, anul 25, nr.4 (95), pp. 108-117. ISBN 1812-2566.
4. ȘCLEARUC Sorin. Specificul filmului artistic moldovenesc în perioada dezghețului lui Hrușciov. Studiu de caz: „Omul merge după soare” (1961). În: *Tyragetia*, serie nouă, vol. XVI [XXXI], nr. 2, Istorie. Muzeologie, 2022, pp. 237-249. ISSN 1857-0240. E-ISSN 2537-6330
5. XENOFONTOV Ion Valer, „Dragă Iosif Vissarionovici!”: din corespondența Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (1950). În: *Studia Universitatis Moldaviae. Seria „Științe umanistice”*, nr. 4 (154), 2022, pp. 20-28. ISSN 1811-2668. ISSN online 2345-1009.

5. Articole în culegeri științifice naționale/internătionale

5.1. culegeri de lucrări științifice editate peste hotare – 6

1. ROTARU Liliana. Provincialism vs. pragmatism. Institutul Pedagogic din Cahul. În: *Știința istoriei - formă fundamentală de cunoaștere a trecutului. In honorem Ion Șișcanu - 70*. Coordonatori: Gheorghe Cojocaru, Sergiu Cornea, Nicolae Enciu, Galați: Editura Galați University Press, 2022, 577 p. ISBN 978-606-696-229-2
2. ROTARU Liliana. Surse și metode de cercetare a politicii sovietice în învățământul superior din RSS Moldovenească. În: *Teme și metode de cercetare în istorie și filologie*, Sorin ȘIPOŞ, Gabriel Moisa, Dan Octavian Cepraga, Laura Ardelean (coordonatori),

Milano–Cluj-Napoca, Criterion Editrice, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, 2022, pp. 408-423. ISBN: 978-88-32062-26-7

3. STEPANOV Georgeta. Transfigurarea conceptuală a competențelor profesionale în învățământul superior de profil jurnalistic. În: *30 de ani de învățământ jurnalistic și de comunicare în Estul Europei*. Coord. Romina Surugiu, Adriana Ștefănel, Nicoleta Apostol. București: Tritonic Books, 2022, pp. 113-131. 559 p. ISBN 978-606-749-580-5.
4. STEPANOV Georgeta. Modelul de relaționare a presei cu puterea și cu societatea. În: *Evoluția mass-media locale în postcomunism: proiecte, împliniri, perspective*. Coord. Ioan Laza, Florin Ardelean. București: Tritonic; Oradea: Editura Universității din Oradea, 2022, p. 57-70. 600 p. 0,7 c.a. ISBN 978-606-749-578-2; ISBN 978-606-10-2180-2.
5. XENOFONTOV Ion Valer, PRISAC Lidia, Discurs identitar: Problema națională. Cazul Nicolae Testemițanu. În: *Teme și metode de cercetare în istorie și filologie* /Sorin ȘIPOȘ, Gabriel Moisa, Dan Octavian Cepraga, Laura Ardelean (coordonatori), Milano–Cluj-Napoca, Criterion Editrice, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, 2022, pp. 389-407. ISBN: 978-88-32062-26-7.
6. XENOFONTOV Ion Valer. Constituirea Institutului de Stat de Medicină din Chișinău. În: *Știința istoriei – formă fundamentală de cunoaștere a trecutului. In honorem Ion Șișcanu – 70* / Coord.: Gheorghe E. Cojocaru, Sergiu Cornea, Nicolae Enciu, Galați, Editura Galați University Press, 2022, pp. 375-390. ISBN 978-606-696-229-2.

5.2 culegeri de lucrări științifice editate în Republica Moldova – 29

1. EREMIA Ion. Vasile Savin. „La Tiraspol a fost o revoluție adevărată”. În: *Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească* /Editor: Liliana Rotaru; coord.: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 668-696. ISBN 978-9975-1623-37-8;
2. PRISAC Lidia. Olga Căpățână: „Voiam toate să semănăm cu Eliza Botezatu”. În: *Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească* /Editor: Liliana Rotaru; coord.: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 161-174. ISBN 978-9975-1623-37-8;
3. PRISAC Lidia. Vladimir Potlog: „Când ne pregăteam de sesiunea de vară, învățam în Cimitirul Armenesc; era o liniște nemaipomenită”. În: *Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească* /Editor: Liliana Rotaru; coord.: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 500-514. ISBN 978-9975-1623-37-8;
4. PRISAC Lidia. Petrencu Anatol: „Comuniștii au răsturnat comunismul”. În: *Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească* /Editor: Liliana Rotaru; coord.: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 469-514. ISBN 978-9975-1623-37-8;
5. PRISAC Lidia. Ștefan Prisac: „Politehnica nu avea timp de descărcat vagoane!” (Interviu realizat de Lidia Prisac și Ion Valer Xenofontov). În: *Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească* /Editor: Liliana Rotaru; coord.: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 515-545. ISBN 978-9975-1623-37-8;

6. ROTARU Liliana. Ofensiva guvernării agrariene asupra istoriei și limbii române. În: *În oglinda istoriei: de la medieval la contemporan : In honorem profesor Valentin Tomuleț* / Universitatea de Stat din Moldova, Biblioteca Științifică (Institut) „Andrei Lupaș” ; editor: Constantin Manolache; coordonator: Liliana Rotaru ; responsabil de ediție: Cristina Gherasim. – Chișinău: Biblioteca Științifică (Institut) “Andrei Lupaș”, 2022 (Continental Grup). pp. 755-767. ISBN 978-9975-62-465-7.
7. ROTARU Liliana. Originea și itinerarele unei promoții de medici. În: *Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească* /editor: Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 736-756. ISBN 978-9975-1623-37-8.
8. ROTARU Liliana. Iurie Batăr. „Balticii s-au opus prin inteligență, caucazienei – prin brutalitate, dar noi – prin nimic” În: *Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească* /Editor: Liliana Rotaru; coord.: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 56-86. ISBN 978-9975-1623-37-8;
9. ROTARU Liliana. Natalia Burlacu. „În Republica Moldova fiecare savant e perlă, el socoate că deține adevărul în ultima instanță” În: *Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească* /Editor: Liliana Rotaru; coord.: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 125-146. ISBN 978-9975-1623-37-8;
10. ROTARU Liliana. Sofia Rusu (Grosu). „Îmi scriam conspectele în grafie latină”. În: *Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească* /Editor: Liliana Rotaru; coord.: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 631-667. ISBN 978-9975-1623-37-8;
11. STEPANOV Georgeta. Serghei Burlacu. „Un singur lucru nu era, libertatea cuvântului [...], dar nu ne trebuia nouă libertate”. În: *Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească* / editor: Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 113-124. ISBN 978-9975-1623-37-8.
12. STEPANOV Georgeta. Svetlana Buruian. „Viața mea de elev și apoi de student a fost mult mai interesantă decât a generațiilor contemporane”. În: *Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească* / editor: Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 147-160. ISBN 978-9975-1623-37-8.
13. STEPANOV Georgeta. Nina Cîrstea. „Sistemul și-a îndeplinit obiectivul prin cărțile, manualele, prin ziarele cele mai minciunose”. În: *Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească* / editor: Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 201-214. ISBN 978-9975-1623-37-8.
14. STEPANOV Georgeta. Anatol Coșciug. „Eram nevoie să plec noapte la descărcarea diferitor vagoane”. În: *Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească* / editor: Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 215-

15. STEPANOV Georgeta. Tatiana Găină. „După ”89 m-m simțit profesor fără diplomă”. În: Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească / editor: Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 263-284. ISBN 978-9975-1623-37-8.
16. STEPANOV Georgeta. Ion Ghilașcu. „A venit cineva de la KGB, am fost toți interogați”. În: Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească / editor: Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 285-302. ISBN 978-9975-1623-37-8.
17. STEPANOV Georgeta. Stnislav Macarciuc. „Mi-a fost foarte greu să trăiesc din bursă”. În: Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească / editor: Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 345-368. ISBN 978-9975-1623-37-8.
18. STEPANOV Georgeta. Ciobu Silvia (Matei): „Nu știu pentru ce am învățat această disciplină, că nu mi- mai trebuit în profesia de medic”. În: Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească / editor: Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 430-452. ISBN 978-9975-1623-37-8.
19. STEPANOV Georgeta. Valentina Munteanu. „Mulți erau leneși, nu se dădeau la învățat ei mai bine se duceau pe deal, la prășit”. În: Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească / editor: Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 453-468. ISBN 978-9975-1623-37-8.
20. STEPANOV Georgeta. Alina Radu. „Școala sovietică era foarte rigidă, îți bloc foarte multe inițiative, ascunde multe adevăruri și eu m înțeles și m învățat de atunci cum să lupt și cum să rezistă”. În: Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească / editor: Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 546-572. ISBN 978-9975-1623-37-8.
21. STEPANOV Georgeta. Valeriu Reniță. „Nu afișam astfel de cărți, le păstram în învelitori și vorbeam despre ele în șoaptă, de parcă eram complotiști”. În: Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească / editor: Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 573-598. ISBN 978-9975-1623-37-8.
22. STEPANOV Georgeta. Marin Romaniuc. „Profesorii de origine evreiască lucrau numai cu elevii care intr-adevăr doreau să înșușească materialul”. În: Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească / editor: Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 599-630. ISBN 978-9975-1623-37-8.
23. STEPANOV Georgeta. Olga Soroceanu Petrenco. „Grupele moldovenești erau cu o treaptă mai jos decât grupele rusești”. În: Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească / editor: Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 697-

717. ISBN 978-9975-1623-37-8.

24. STEPANOV Georgeta. Natalia Tomșa. „Conspect, conspect și încă o dată conspect, și atât!”. În: Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească / editor: Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 718-735. ISBN 978-9975-1623-37-8.
25. ȘCLEARUC Sorin. Bantea Maria: M-am dus primul an și erau 15 pe un loc. În. *Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească* / Universitatea de Stat din Moldova, Centrul de studii interdisciplinare „Silviu Dragomir”; editor: Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; referenți științifici: Gabriel Moisa [et. Al.] – Chișinău, Lexon-Prim, 2022, p.p. 87-103, ISBN: 978-9975-163-38-5.
26. ȘCLEARUC Sorin. Ciuvaga Alexandru: Nu se permitea să gândești liber. În. *Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească* / Universitatea de Stat din Moldova, Centrul de studii interdisciplinare „Silviu Dragomir”; editor: Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; referenți științifici: Gabriel Moisa [et. Al.] – Chișinău, Lexon-Prim, 2022, p.p. 175-200, ISBN: 978-9975-163-38-5.
27. XENOFONTOV Ion Valer, PRISAC Lidia. Învățământul superior în RSS Moldovenească: o abordare din interior. În: *Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească* /editor: Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 13-28. ISBN 978-9975-1623-37-8.
28. XENOFONTOV Ion Valer. Memoriile „studentului șpiler”. În: *Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească* /editor: Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac, Chișinău, Lexon-Prim, 2022, pp. 756-766. ISBN 978-9975-1623-37-8.
29. XENOFONTOV Ion Valer, Învățământul superior în Basarabia interbelică: constituire, instituționalizare și evoluție. În: *În oglinda istoriei: de la medieval la contemporan: In honorem profesor Valentin Tomuleț* / Universitatea de Stat din Moldova, Biblioteca Științifică (Institut) „Andrei Lupaș”; editor: Constantin Manolache; coordonator: Liliana Rotaru; responsabil de ediție: Cristina Gherasim. – Chișinău, Biblioteca Științifică (Institut) “Andrei Lupaș”, 2022, pp. 639-653. ISBN 978-9975-62-465-7.

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) – 1

1. ROTARU Liliana. Intruziuni externe în devenirea învățământului superior din Republica Moldova. Anul 1998. În: *Istorie locală și istorie națională în context european:* (lucrările Conferinței Internaționale de Istorie "Acta Historica Civitatis Lugosiensis", Lugoj, 17-19 septembrie 2021)/ coord.: Sorin Șipoș, Constantin-Tufan Stan, Roxana Ivașca, Cosmin Patca. - Oradea: Editura Muzeului Țării Crișurilor, 2022. pp. ISBN 978-606-8925-41-7

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova) – 4

1. ROTARU Liliana. „... o școală ce ne-ar întoarce la origini” – învățământul din Republica Moldova în ministeriatul lui Nicolae Mătcaș. În: *Conferința științifică internațională "Latinitate, Romanitate, Românitate", Ediția a 6-a, 5-6 noiembrie 2021*, Chișinău / coordonator: Liliana Rotaru; referenți științifici: Demir Dragnev [et al.]. – Chișinău: CEP

USM, 2022. pp. 459-490. ISBN 978-9975-159-60-9.

2. ROTARU Liliana, Evoluția învățământului superior în anii independenței Republicii Moldova (O tentativă de periodizare). În: *Repubica Moldova în căutarea identității: Materialele Conferinței Științifice Internaționale 30 de ani de la proclamarea independenței Republicii Moldova*, 23-24 august 2021, coord. Anatol Petrencu, Ion Negrei. Chișinău, S.n., 2022, pp. 546-675. 760 p. ISBN: 978-0075-3533-0-4
3. MALCOCI Iulia, XENOFONTOV Ion Valer. Academicianul Iuri Petrov (1921–1990) – unul din fondatorii Academiei de Științe a RSS Moldovenești. În: *Conferința științifică internațională "Latinitate, Romanitate, România"*, Ediția a 6-a, 5-6 noiembrie 2021, Chișinău / coordonator: Liliana Rotaru; referenți științifici: Demir Dragnev [et al.]. – Chișinău: CEP USM, 2022. pp. 448-459. ISBN 978-9975-159-60-9.
4. XENOFONTOV Ion Valer. Profesori de la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” în Parlamentul Independenței. În: *Repubica Moldova în căutarea identității. Materialele Conferinței Științifice Internaționale 30 de ani de la proclamarea Independenței Republicii Moldova* / Concepție și coord.: Anatol Petrencu, Ion Negrei, Chișinău, Cartdidact, 2022, pp. 382-390. ISBN 978-9975-3533-0-4.

6.3. În lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională – 9

1. DRAGNEV Demir, XENOFONTOV Ion Valer. Pavel Sovetov (1927–1991): un jurist între istorici. În: *Intelectualitatea română între ideologie, libertate academică și naționalism*, Conferință științifică națională cu participare internațională, Ediția a II-a, Chișinău, 14-16 octombrie 2021. Chișinău: Lexon-Prim, 2022 (în tipar)
2. EREMIA Ion. Iachim S. Grosul – decan și șef de catedră la Facultatea de Istorie a Universității de Stat din Moldova. În: *Intelectualitatea română între ideologie, libertate academică și naționalism*, Conferință științifică națională cu participare internațională, Ediția a II-a, Chișinău, 14-16 octombrie 2021. Chișinău: Lexon-Prim, 2022 (în tipar)
3. MALCOCI Iulia, XENOFONTOV Ion Valer. Un savant sub trei regimuri: academicianul Nicolae Corlăteanu (1915–2005). În: *Intelectualitatea română între ideologie, libertate academică și naționalism*, Conferință științifică națională cu participare internațională, Ediția a II-a, Chișinău, 14-16 octombrie 2021. Chișinău: Lexon-Prim, 2022 (în tipar)
4. PRISAC Lidia. Istoria medicinei la feminin: prof. univ. Natalia Gheorghiu (1914– 2001). În: *Intelectualitatea română între ideologie, libertate academică și naționalism*, Conferință științifică națională cu participare internațională, Ediția a II-a, Chișinău, 14-16 octombrie 2021. Chișinău: Lexon-Prim, 2022 (în tipar)
5. ROTARU Liliana. Indigenizarea învățământului superior din RSS Moldovenească: intenția regimului și „socotelile” intelectualității autohtone. În: *Intelectualitatea română între ideologie, libertate academică și naționalism*, Conferință științifică națională cu participare internațională, Ediția a II-a, Chișinău, 14-16 octombrie 2021. Chișinău: Lexon-Prim, 2022 (în tipar)
6. ROȘCA Adrian. Perspectiva istoriografiei franceze asupra sistemului de învățământ sovietic. În: *Intelectualitatea română între ideologie, libertate academică și naționalism*, Conferință științifică națională cu participare internațională, Ediția a II-a, Chișinău, 14-16 octombrie 2021. Chișinău: Lexon-Prim, 2022 (în tipar)

7. ȘCLEARUC Sorin. Specificul apariției muzicii occidentale în RSS Moldovenească în baza mărturiilor studenților Universității de Stat din Moldova (anii '70-'80). În: *Intelectualitatea română între ideologie, libertate academică și naționalism*, Conferință științifică națională cu participare internațională, Ediția a II-a, Chișinău, 14-16 octombrie 2021. Chișinău: Lexon-Prim, 2022 (în tipar)
8. ȘEVCEenco Ruslan. Controlul ideologic al partidului asupra instituțiilor de învățământ superior. În: *Intelectualitatea română între ideologie, libertate academică și naționalism*, Conferință științifică națională cu participare internațională, Ediția a II-a, Chișinău, 14-16 octombrie 2021. Chișinău: Lexon-Prim, 2022 (în tipar)

6.4 În lucrările conferințelor naționale – 1

1. ROTARU Liliana. Depolitizarea învățământului superior din Republica Moldova și reabilitarea victimelor politicii de deznaționalizare. În: *Reabilitarea victimelor infracțiunii: Conferința științifico-practică națională: dedicată aniversării a 75 de ani de la fondarea Universității de Stat din Moldova*, 22 octombrie 2021: Culegerea comunicărilor / coordonatori: Alina Șavga, Mariana Gramă (Timotin); comitetul organizatorico-științific: Alina Șavga [et al.]. – Chișinău: CEP USM, 2022. pp. 28-37. ISBN 978-9975-159-02-9.

7. Teze ale conferințelor științifice – 20

7.2. În lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova) – 9

1. DRAGNEV Demir, XENOFONTOV Ion Valer. *Nikolai Mohov (1904-1983), fecior de chiabur, „slujitor al cauzei partidului și poporului”*. În: Conferința științifică internațională «Latinitate, Romanitate, România», Ediția a 6-a, 3-5 noiembrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Liliana Rotaru [et al.] ; comitetul de organizare: Igor Șarov (președinte) [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. 74-75 ISBN 978-9975-163-52-1.
2. EREMIA Ion. *Politica lingvistică a Imperiului Rus în Basarabia*. În: Conferința științifică internațională „Latinitate, Romanitate, România”, Ediția a 6-a, 3-5 noiembrie 2022, Chișinău: Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Liliana Rotaru [et al.] ; comitetul de organizare: Igor Șarov (președinte) [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. 47-48. ISBN 978-9975-163-52-1.
3. BULMAGA Mariana. *Problema constituiri unității teritoriale administrative găgăuze (UTAG) în dialogul politic moldo-turc*. În: Conferința științifică internațională «Latinitate, Romanitate, România», Ediția a 6-a, 3-5 noiembrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Liliana Rotaru [et al.] ; comitetul de organizare: Igor Șarov (președinte) [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. 75-76. ISBN 978-9975-163-52-1.
4. MALACENCO Alexandru. *De ce cekiștii sovietici veniți în RSSM învățau o limbă care nu există?* În: Conferința științifică internațională «Latinitate, Romanitate, România», Ediția a 6-a, 3-5 noiembrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Liliana Rotaru [et al.] ; comitetul de organizare: Igor Șarov (președinte) [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. 61-62. ISBN 978-9975-163-52-1. Conferința științifică internațională «Latinitate, Romanitate, România», Ediția a 6-a, 3-5 noiembrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Liliana Rotaru

- [et al.] ; comitetul de organizare: Igor Šarov (președinte) [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. ISBN 978-9975-163-52-1.
5. ROȘCA Adrian. *Evoluția Republicii Moldova din perspectiva UE, 1995-1998*. În: Conferința științifică internațională «Latinitate, Romanitate, Românitate», Ediția a 6-a, 3-5 noiembrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Liliana Rotaru [et al.] ; comitetul de organizare: Igor Šarov (președinte) [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. 61-62. ISBN 978-9975-163-52-1. Conferința științifică internațională «Latinitate, Romanitate, Românitate», Ediția a 6-a, 3-5 noiembrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Liliana Rotaru [et al.] ; comitetul de organizare: Igor Šarov (președinte) [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. ISBN 978-9975-163-52-1.
 6. ROTARU Liliana. Mișcarea de renaștere națională în RSS Moldovenească: climatul moral și psihologic în mediul studențesc din Chișinăul anului 1988 / The national revival movement in the Moldavian SSR: about the moral and psychological climate in the student environment from Chisinau in 1988. În: *Conferința științifică internațională "Latinitate, Romanitate, Românitate"*, Ediția a 6-a, 3-5 noiembrie 2022, Chișinău. Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Rotaru Liliana [et al.] ; comitetul de organizare: Šarov Igor [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). – 67 p.
 7. ROTARU Liliana. Obiective nobile, realități adaptate: mitul învățământului gratuit în URSS. În: *Conferința științifică a Muzeului Național de Istorie a Moldovei: ediția a 32-a*, 27-28 octombrie 2022: Program. Rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Eugen Sava [et al.]; comitetul organizatoric: Lilia Zabolotnaia [et al.]. – Chișinău: Muzeul Național de Istorie a Moldovei, 2022 (Bons Offices). – pp. 173-174 – (Istorie. Arheologie. Muzeologie, ISBN 978-9975-87-140-2). ISBN 978-9975-166-14-0
 8. ȘCLEARUC Sorin. Specificul filmului artistic moldovenesc în perioada dezghețului lui Hrușciov. Studiu de caz: „Ultima lună de toamnă” (1965). În: Conferința științifică a Muzeului Național de Istorie a Moldovei: ediția a 32-a, 27-28 octombrie 2022: Program. Rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Eugen Sava [et al.]; comitetul organizatoric: Lilia Zabolotnaia [et al.]. – Chișinău: Muzeul Național de Istorie a Moldovei, 2022 (Bons Offices). pp. 185-186. – (Istorie. Arheologie. Muzeologie, ISBN 978-9975-87-140-2). ISBN 978-9975-166-14-0
 8. ȘEVCEenco Ruslan. *Controlul asupra serviciilor mass-media în RSSM (anii 1960-1980)*. În: Conferința științifică internațională «Latinitate, Romanitate, Românitate», Ediția a 6-a, 3-5 noiembrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Liliana Rotaru [et al.] ; comitetul de organizare: Igor Šarov (președinte) [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. 62-63. ISBN 978-9975-163-52-1.

1.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională – 9

1. EREMIA Ion. Restructurarea gorbaciovistă prin prisma amintirilor studenților de la sfârșitul anilor '80 – începutul anilor '90 a secolului al XX-lea. În: „Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate”, conferință științifică națională cu participare internațională «Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate», 7 octombrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Rotaru Liliana [et al.] ; comitetul de organizare: Eremia Ion [et al.]. – Chișinău : S.

- n., 2022 (Lexon-Prim). pp. 23-24. ISBN 978-9975-163-43-9.
2. MALACENCO Alexandru. Politica de cadre a URSS în formarea efectivului NKGB-MGB a URSS Moldovenesci în primii ani postbelici. În: „*Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate*”, conferință științifică națională cu participare internațională (2022 ; Chișinău). Conferință științifică națională cu participare internațională «Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate», 7 octombrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Rotaru Liliana [et al.] ; comitetul de organizare: Eremia Ion [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. 24-25. ISBN 978-9975-163-43-9.
 3. PRISAC Lidia. Nuntile studențești din RSS Moldovenească în anii 1980 /The student weddings from the Moldavian SSR in the 1980s. În: „*Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate*”, conferință științifică națională cu participare internațională (2022 ; Chișinău). Conferință științifică națională cu participare internațională «Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate», 7 octombrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Rotaru Liliana [et al.] ; comitetul de organizare: Eremia Ion [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. 23-24. ISBN 978-9975-163-43-9.
 4. ROȘCA Adrian. Contrastele dintre memoria individuală și cea generală, pentru a doua jumătate a anilor '80. În: „*Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate*”, conferință științifică națională cu participare internațională (2022 ; Chișinău). Conferință științifică națională cu participare internațională «Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate», 7 octombrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Rotaru Liliana [et al.] ; comitetul de organizare: Eremia Ion [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. 19-20. ISBN 978-9975-163-43-9.
 5. ROTARU Liliana. Studenții și Mișcarea de renaștere națională din RSS Moldovenească: noiembrie 1989. În: „*Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate*”, conferință științifică națională cu participare internațională (2022 ; Chișinău). Conferință științifică națională cu participare internațională «Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate», 7 octombrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Rotaru Liliana [et al.] ; comitetul de organizare: Eremia Ion [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). p. 20-21. ISBN 978-9975-163-43-9.
 6. STEPANOV Georgeta. Învățământul superior din RSSM: reconfigurarea cadrului relațional student – profesor în anii '80-'90 ai secolului al XX-lea. În: „*Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate*”, conferință științifică națională cu participare internațională (2022 ; Chișinău). Conferință științifică națională cu participare internațională «Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate», 7 octombrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Rotaru Liliana [et al.] ; comitetul de organizare: Eremia Ion [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. 14-15. ISBN 978-9975-163-43-9.
 7. ȘEVCEVNUC Ruslan, Formele de luptă cu viziuni „naționaliste” în instituțiile de învățământ superior al RSSM (Institutul Pedagogic din Tiraspol, Institutul Politehnic din Chișinău). În: „*Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate*”, conferință științifică națională cu participare internațională (2022 ; Chișinău). Conferință științifică națională cu participare internațională «Student, profesor și cercetător în anii '80-

- ’90: drumul spre regăsire și libertate», 7 octombrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Rotaru Liliana [et al.] ; comitetul de organizare: Eremia Ion [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. 9-10. ISBN 978-9975-163-43-9.
8. ȘCLEARUC Sorin. Fenomenul muzicii de dans a anilor 1980 în baza mărturiilor studenților din RSS Moldovenească. În: „*Student, profesor și cercetător în anii ’80-’90: drumul spre regăsire și libertate*”, conferință științifică națională cu participare internațională (2022 ; Chișinău). Conferință științifică națională cu participare internațională «*Student, profesor și cercetător în anii ’80-’90: drumul spre regăsire și libertate*», 7 octombrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Rotaru Liliana [et al.] ; comitetul de organizare: Eremia Ion [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. 22-23. ISBN 978-9975-163-43-9.
 9. XENOFONTOV Ion Valer, Studenți și profesori la Institutul de Stat de Medicină din Chișinău (anii 1980). În: „*Student, profesor și cercetător în anii ’80-’90: drumul spre regăsire și libertate*”, conferință științifică națională cu participare internațională (2022 ; Chișinău). Conferință științifică națională cu participare internațională «*Student, profesor și cercetător în anii ’80-’90: drumul spre regăsire și libertate*», 7 octombrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Rotaru Liliana [et al.] ; comitetul de organizare: Eremia Ion [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). p. 7-8. ISBN 978-9975-163-43-9.

7.4. În lucrările conferințelor științifice naționale – 2

1. ROTARU Liliana. Cum a devenit ateismul disciplină academică. În: *Sesiunea științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie*, ediția a 8-a, 27 mai 2022: In memoriam Ion Niculiță (1939-2022): Program. Rezumatele comunicărilor / Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Istorie și Filosofie; editor: Aurel Zanoci; comitetul organizatoric: Aurel Zanoci [et al.]; comitetul științific: Ion Eremia [et al.]. – Chișinău: CEP USM, 2022. pp. 65-66. ISBN 978-9975-159-41-8
2. XENOFONTOV Ion Valer, MALCOCI Iulia. Eugeniu Russev (1915-1982) – istoric între filologi, filolog între istorici. În: *Sesiunea științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie*, ediția a 8-a, 27 mai 2022: In memoriam Ion Niculiță (1939-2022): Program. Rezumatele comunicărilor / Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Istorie și Filosofie; editor: Aurel Zanoci; comitetul organizatoric: Aurel Zanoci [et al.]; comitetul științific: Ion Eremia [et al.]. – Chișinău: CEP USM, 2022. pp. 69-70. ISBN 978-9975-159-41-8

8. Alte lucrări științifice (recomandate spre editare de o instituție acreditată în domeniu)

8.1. cărți (cu caracter informativ) – 4

1. *Învățământul superior din RSS Moldovenească. Bibliografie*/ Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Istorie și Filosofie.; bibliografie: Lidia Zasavîtchi, Janna Nikolaeva; coordonator Liliana Rotaru, responsabil de ediție Ion Valer Xenofontov. – Chișinău: Lexon-Prim, 2022, - 243 p. (Seria Historia Universitaria, ISBN 978-9975-3454-5-3) ISBN 978-9975-163-06-4
2. *Doctor habilitat Valeriu Capcelea: Biobibliografie* /Universitatea de Stat din Moldova, Biblioteca Științifică (Institut) „Andrei Lupaș”; editor: Constantin Manolache; coordonatori: Ion Valer XENOFONTOV, Lidia PRISAC; responsabil de ediție: Eugenia Tofan; bibliografie: Raisa Vasilache. – Chișinău : Biblioteca Științifică (Institut), 2022 (Continental

- Grup). – 200 p.: fot., il. ISBN 978-9975-3331-5-3. (Seria: Biobibliografie).
3. *Academician Boris Gaina : Biobibliografie* / Ministerul Educației și Cercetării, Biblioteca Științifică (Institut) „Andrei Lupaș” ; editor: Constantin Manolache ; coordonator: Ion Valer Xenofontov; responsabil de ediție: Lidia Prisac ; bibliografie: Raisa Vasilache, Chișinău: Biblioteca Științifică (Institut) „Andrei Lupaș”, 2022 (Continental Grup), 183 p. ISBN 978-9975-62-461-9 (Seria: Biobibliografie).
 4. *Academician Gheorghe Duca: biobibliogr.* / Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova; Biblioteca Științifică (Institut) „Andrei Lupaș” /Ed.: dr. hab. Constantin Manolache; resp. de ed. Ion Valer Xenofontov, bibliogr.: Janna Nicolaeva, Lidia Zasavitchi; paginare digitală: Valeriu Oprea; Chișinău, Biblioteca Științifică (Institut) „Andrei Lupaș” (Institut), 2022, 352 p. ISBN 978-9975-62-455-8 (Seria: Biobibliografie).

8.2 Prefețe, postfețe, note asupra edițiilor – 8

1. ROTARU Liliana. O tradiție a unui volum. Prefață. În: *Conferința științifică internațională "Latinitate, Romanitate, România"*, Ediția a 5-a, 5-6 noiembrie 2021, Chișinău / coordonator: Liliana Rotaru; referenți științifici: Demir Dragnev [et al.]. – Chișinău: CEP USM, 2022. pp. 6-9. ISBN 978-9975-159-60-9.
2. ROTARU Liliana. Prefață. În: *Profesorul Vladimir Potlog (1927–2022): Povestea vieții : Studiu de istorie orală* [elaborare]: Ion Valer Xenofontov, Lidia Prisac; redactor științific: Liliana Rotaru; referenți științifici: Anatol Petrencu, Sergiu Matveev. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. 11-14. ISBN 978-9975-163-44-6
3. ROTARU Liliana. Notă asupra ediției. În: *Recurs la memorie: învățământul superior din RSS Moldovenească*/ editori: Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; - Chișinău: S.n., 2022 (Lexon-prim), vol. 1, pp. 10-13. ISBN 978-9975-163-37-8
4. ROTARU Liliana. O perspectivă bibliografică asupra istoriei învățământului superior din RSS Moldovenească. În *Istoria învățământului superior din RSS Moldovenească: Bibliografie*: Lidia Zasavitchi, Janna Nikolaeva; coordonator: Liliana Rotaru; responsabil de ediție Ion Valer Xenofontov. – Chișinău: Lexon-Prim, 2022, pp. 4-7, ISBN 978-9975-163-06-4
5. XENOFONTOV Ion Valer, Întrebarea shakespeareană (a fi sau a nu fi) a cercetătorului Valeriu Capcelea cu referire la intelectualitate. În: *Valeriu Capcelea, Intelectualitatea. Esență, tipologie, locul și rolul ei în societatea post-modernă* /Referenți științifici: Ion Valer Xenofontov, Lidia Troianovschi, București, Editura Pro Universitaria, 2022, pp. 6-7. ISBN 978-9975-3465-3-5.
6. XENOFONTOV Ion Valer, Note și comentarii. În: *Ilie Lupaș, Însemnările unui Tânăr rebel* /Ed.: Constantin Manolache; resp. de ediție: Ion Valer Xenofontov; copertă: Vitaliu Pogolșa; Ministerul Educației și Cercetării, Biblioteca Științifică (Institut) „Andrei Lupaș”, Chișinău, S. n., 2022 (F.E.-P. „Tipografia Centrală”), pp. 6-7. ISBN 978-9975-62-453-4.
7. MANOLACHE Constantin, XENOFONTOV Ion Valer, Conflictul armat de la Nistru: o perspectivă bibliografică. În: *Conflictul armat de la Nistru : Bibliografie /Biblioteca Științifică (Institut) „Andrei Lupaș”*, Agenția pentru Știință și Memorie Militară ; editor: Constantin Manolache ; redactor științific: Vitalie Ciobanu ; coordonator: Ion Valer Xenofontov ; responsabil de ediție: Lidia Prisac ; bibliografie: Janna Nicolaeva, Lidia Zasavitchi ; coperta și paginare computerizată: Vitaliu Pogolșa. – Chișinău : Biblioteca

Ştiinţifică (Institut) „Andrei Lupan”, 2022 (F.E.-P. „Tipografia Centrală”), pp. 4-7. ISBN 978-9975-62-456-5.

8. XENOFONTOV Ion Valer, Triumviratul academic Capcelea la o nouă lucrare ştiinţific-emoţională (Prefaţă). În: *Valeriu Capcelea, Victor Capcelea, Grigore Capcelea, Neamul Capcelestilo: studiu genealogic cu elemente intercultural* /referenţi ştiinţifici: Ion Valer Xenofontov, Alexandru Furtună, Chişinău, s.n., 2022 (Bons Offices), pp. 5-6, ISBN 978-9975-81-064-7.

7. Impactul ştiinţific, social şi/sau economic al rezultatelor ştiinţifice obţinute în cadrul proiectului

Investigarea detaliată și obiectivă a istoriei învățământului superior din RSS Moldovenească are un puternic impact ştiinţific, îndeosebi pentru ştiinţele socio-umanistice, cu un impact social și politic. În primul rând, pentru că s-au elaborat instrumente de lucru în forma unei bibliografii, operabil în cercetarea de ordin istoric, lingvistic, sociologic, precum și interdisciplinar. Publicarea celor două monografii, a culegerilor de documente de arhivă și surse orale, precum și a materialelor cercetării constituie o solidă bază argumentativă și servește drept imbold pentru continuarea/aprofundarea cercetărilor ulterioare în domeniul. În al doilea rând, bunele practici, extrase prin cercetare din tradiția și experiența învățământului din perioada sovietică, istoria unor mari personalități care au activat în perioada sovietică în calitate de cadre didactice-științifice și științifice și au ocupat înalte posturi de conducere în sistemul educațional și sovietic, contribuie la pacificarea și armonizarea socială și interetnică în Republica Moldova. Rezultatele cercetărilor, fiind publicate, constituie un suport teoretico-științific pentru autoritățile statului, în procesul de îmbunătățire a politicilor educaționale, politicilor de armonizare a relațiilor interetnice în Republica Moldova și de apropiere a celor două maluri ale Nistrului și reintegrare a țării. Multiperspectivitatea și obiectivitatea cercetării patrimoniului academic universitar contribuie la eficientizarea educației istorice și civice a cetățenilor din Republica Moldova, or modul în care cercetăm și ne cunoaștem trecutul trebuie să promoveze și să întărească pacea și respectul pentru drepturile omului, să contribuie la eliminarea tensiunilor între diferitele grupuri de populație, să asigure înțelegerea și pacea durabilă în perioada de tranziție în care ne aflăm astăzi. În opinia noastră, rezultatele cercetărilor noastre trebuie să încurajeze activismul civic, să facă posibile atitudini raționale față de trecut și interpretarea critică a lui, precum și să stimuleze identificarea soluțiilor optime pentru rezolvarea problemelor acute ale societății contemporane.

8. Infrastructura de cercetare utilizată în cadrul proiectului

Trei telefoane mobile, utilizate pentru scanarea și fotografierea documentelor inedite de arhivă și pentru înregistrarea interviurilor cu persoanele interviewate

Un laptop utilizat pentru lucrări de redactare, elaborare, realizarea ședințelor cu membrii proiectului, a seminarelor metodice și a conferințelor științifice

9. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului

În scopul realizării scopului și obiectivelor proiectului, membrii echipei de cercetare:

1. în baza Contractului de colaborare CPV:79520000-5, încheiat la 23 octombrie 2020 între

Universitatea de Stat din Moldova și *Agenția Națională a Arhivelor* colaborează cu Arhiva Națională a Republicii Moldova, Arhiva Organizațiilor Social-Politice din Republica Moldova, cu Filiala din Tiraspol a ANRM în scopul valorificării fondului de documente păstrate în arhivele naționale și fotocopierea fondurilor arhivelor naționale cu referire la tematica proiectului;

2. în baza Acordului de colaborare dintre Facultatea de Istorie și Filosofie a Universității de Stat din Moldova și *Muzeul Național de Istorie a Moldovei* încheiat în 9 noiembrie 2020 Sorin Șclearuc, membru al echipei de cercetare, a contribuit la organizarea și promovarea expoziției *Patrimoniul educațional. Manuale, fotografii și rechizite școlare din colecțiile MNIM* în lunile august septembrie 2022. Expoziția tematică cuprinde materiale cu privire la evoluția învățământului în spațiul nostru începând din perioada țaristă și până în prezent, un loc aparte, având-o și perioada sovietică (1944-1991);
3. pe parcursul activității de identificare a surselor documentare am avut o colaborare fructuoasă cu *Arhiva Centrală a Academiei de Științe a Moldovei*, colaboratorii cărora, cu toată bunăvoieță, ne-au pus la dispoziție materialele solicitate și au susținut elaborarea unor articole științifice ale membrilor echipei de cercetare din proiect;
4. colaborează cu instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova care le moștenesc pe cele create în perioada sovietică: *Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Universitatea Agrară de Stat din Moldova, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Universitatea Tehnică a Moldovei, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, Universitatea de Stat din Tiraspol* în scopul valorificării fondului lor arhivistice, pentru identificarea persoanelor care au fost studenți sau/și profesori în perioada sovietică și pentru valorificarea memoriei acestora;
5. colaborează cu *Muzeul de Istorie a Orașului Chișinău și Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală din Chișinău* în scopul valorificării fondurilor lor documentar, dar și pentru organizarea manifestărilor științifice etc.
6. colaborează cu bibliotecile națională (BNM), municipale (Biblioteca Municipală „Bogdan Petriceicu Hasdeu”, Biblioteca „Onisifor Ghibu”) și instituțională (Biblioteca USM) în scopul organizării și desfășurării lansărilor/prezentărilor de carte editată în cadrul proiectului PAURSSM , expozițiilor de carte tematică (Expoziția organizată la Facultatea de Istorie și Filosofie a USM de 1 decembrie (anual), etc.

10. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului

În scopul realizării scopului și obiectivelor proiectului, membrii echipei de cercetare colaborează cu colegii-istorici, arhiviști, bibliotecari, muzeografi care cercetează tematici similare sau conexe de la Facultatea de Istorie, Relații Internaționale, Științe Politice și Științele Comunicării a Universității din Oradea; cu Facultatea de Istorie a Universității din București, Universitatea Europeană „Iosif Constantin Drăgan” din Lugoj, cu Arhiva Iсторическая a Serviciilor Secrete de Stat din Ungaria și Serviciul Cercetare și Editare al Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS) din București, cu Institut d'analyse du changement dans l'histoaire et les sociétés contemporaines de la Universitatea din Louvain-la-Neuve (Belgia), și altele. Colaborarea s-a materializat prin:

- participarea cercetătorilor din proiect la conferințe și alte manifestări științifice organizate de partenerii enumerați Universitatea din Oradea, Muzeul Țării Crișurilor din Oradea, Universitatea din București, CNSAS, Universitatea „Iosif Constantin Drăgan”

din Lugoj etc.);

- organizarea și desfășurarea mobilităților academice a cercetătorilor din echipa proiectului:
 - ✓ EREMIA Ion. Universitatea din Oradea în perioada 12-17 iulie 2022, în cadrul Programului ERASMUS+ teaching mobility (2020-2023);
 - ✓ PRISAC Lidia. Universitatea Catolică din Louvain-la-Neuve (Belgia), Institute d'analyse du changement dans l'histoire et les sociétés contemporaines (IACCHOS), Laboratoire pour une anthropologie prospective (LAAP), în perioada 7–13 iunie 2022 și 21–28 noiembrie 2022, în cadrul Programului ERASMUS+ teaching mobility (2020–2023);
 - ✓ PRISAC Lidia. Universitatea din Louvain-la-Neuve (Belgia), Institute d'analyse du changement dans l'histoaire et les sociétés contemporaines (IACCHOS), Laboratoire pour une anthropologie prospective (LAAP), în perioada 06–14 iunie 2022, în cadrul Programului ERASMUS+ teaching mobility (2020–2023).
 - ✓ ROTARU Liliana. Universitatea din Oradea în perioada 12-16 iulie 2022, în cadrul Programului ERASMUS+ teaching mobility (2020-2023);
 - ✓ XENOFONTOV Ion Valer. Universitatea Catolică din Louvain-la-Neuve (Belgia), Institute d'analyse du changement dans l'histoire et les sociétés contemporaines (IACCHOS), Laboratoire pour une anthropologie prospective (LAAP), în perioada 21–28 noiembrie 2022, în cadrul Programului ERASMUS+ teaching mobility (2020–2023);
- prin participarea colegilor din universitățile, instituțiile de cercetare, arhivele din afara Republicii Moldova la evenimentele științifice organizate în cadrul proiectului PAURSSM;
- prin acordarea de asistență/consultanță în procesul de cercetare, elaborare și publicare a lucrărilor științifice;
- prin participarea colegilor din afara RM în diferite comisii științifice de susținere a tezelor de doctor și doctor habilitat;
- prin participarea colegilor din universitățile, instituțiile de cercetare, arhivele din afara Republicii Moldova în comitetele științifice și cele de organizare a conferințelor științifice și a altor manifestări științifice sau de diseminare a rezultatelor cercetării în cadrul proiectului PAURSSM, etc.

11. Dificultățile în realizarea proiectului .

Organizatorice și cele legate de resursele umane:

1. În condițiile războiului Federației Ruse împotriva Ucrainei și a crizei geopolitice regionale, instituțiile de învățământ superior și științifice, arhivele, editurile, bibliotecile și alte instituții și organizații conexe cercetărilor planificate în cadrul proiectului la Moscova, Odesa și Kiev, au fost sistate. În legătură cu acest fapt:
 - a. procesul de identificare și colectare a surselor de arhivă și a celor de istorie orală s-a realizat cu dificultate și s-a realizat doar în instituțiile și cu persoanele din Republica Moldova și România. Această situația a extins etapele de lucru în proiect și, respectiv, termenele de realizare a obiectivelor propuse;

- b. deplasările arhivele din Federația Rusă și Ucraina, planificate pentru realizarea scopului propus, au fost anulate, astfel, colectarea documentelor inedite (fără de care este imposibil de realizat integral scopul proiectului) s-a amânat;

Finanțare:

1. Impunerea ANCD de a angaja tinerii cercetători pe minimum 0,5 normă de cercetare nu a soluționat problema implicării active a cercetătorilor tineri în procesul de cercetare, or volumul de muncă și implicare în cercetarea științifică s-a dublat, iar salarizarea rămâne mult sub așteptări și sub posibilitatea de a-și asigura un trai decent, fiind mult sub măsura efortului depus. Tinerii cercetători, fiind doctoranzi, concomitent angajați în alte posturi/funcții pentru a se întreține, solicită creșterea salariului și nu a volumului de muncă prestat în proiectul de cercetare.
2. Unii cercetători, mai ales tinerii angajați în proiectul PAURSSM au renunțat la activitatea din cadrul proiectului din cauza remunerării excesiv de mică. De asemenea, cercetători consacrați au renunțat la o parte a normei de angajare în proiect în favoarea altor funcții/posturi, care consideră ei, corespund statutului și autorității lor, inclusiv prin salarizare.

12. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de prezentări la foruri științifice (comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor, reflectate în p. 6)

n/o	Numele, prenumele, titlul științific al participantului	Titlul manifestării	Organizatorii, țara, perioada desfășurării evenimentului	Titlul comunicării susținut	Date bibliografice (dacă au fost)
Manifestări științifice internaționale (în străinătate) - 13					
1.	EREMIA Ion	Lansare de carte	14 iulie 2022, Universitatea din Oradea, Centrul de studii interdisciplinare „Silviu Dragomir”/Biblioteca Centrală Universitară	Alexandru Malacenco, Liliana Rotaru. <i>Purgatoriu sovietic în Basarabia: Directive ordine și indicații ale NKGB-MGB 1944-1946</i> . Chișinău: Bons Office, 2022, ISBN 978-997-587-991-0	https://media.uoradea.ro/articol/e2182-Universitatea-din-Oradea-Prezentare-de-carte-M%C4%83rturii-despre-Latinitate-romanitate-romaniata
2.	EREMIA Ion	Lansare de carte	28 octombrie 2022, în cadrul Conferinței internaționale de istorie ACTA HISTORICA CIVITATIS LUGOSIENSIS. Ediția a II-a, Lugoj, România	Alexandru Malacenco, Liliana Rotaru. <i>Purgatoriu sovietic în Basarabia: Directive ordine și indicații ale NKGB-MGB 1944-1946</i> . Chișinău: Bons Office, 2022, ISBN 978-997-587-991-0	
3.	EREMIA Ion	Sesiunea internațională de comunicări științifice a Muzeului Țării Crișurilor Oradea – Complex Muzeal în perioada	Muzeul Țării Crișurilor Oradea – Complex Muzeal în perioada 12-14 octombrie 2022	Patrimoniu cultural al Basarabiei pe paginile amuarului Însemnări ale Societății de istorie și antichități din Odesa	
4.	EREMIA Ion	Conferința internațională de istorie ACTA HISTORICA CIVITATIS LUGOSIENSIS. Ediția a	Universitatea din Oradea, Centrul de studii interdisciplinare Oradea-Chișinău, Universitatea din	Instituția nămesnicei în Basarabia	

		<i>II-a</i>	Padova, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Europeană „Drăgan” Lugoj Lugoj, România	
5.	ROȘCA Adrian	Sesiunea internațională de comunicări științifice a Muzeului Țării Crișurilor Oradea – Complex Muzeal în perioada 12-14 octombrie 2022	Muzeul Țării Crișurilor Oradea – Complex Muzeal în perioada 12-14 octombrie 2022	<i>Evoluția economică a Republicii Moldova din perspectiva Unumii Europene</i>
6.	ROTARU Liliana	Lansare de carte	28 octombrie 2022, în cadrul Conferinței internațională de istorie ACTA HISTORICA CIVITATIS LUGOSIENSIS. Ediția a II-a, Lugoj, România	RECURS LA MEMORIE: Învățământul superior din RSS Moldovenească/Universitatea de Stat din Moldova; Centrul de Studii Interdisciplinare „Silviu Dragomir”; editor Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeata Stepanov, Ion Valer Xenofontov; referenți științifici: Gabriel Moisa [et. al.] - Chișinău: S.n. 2022 (Lexon-prim)- ISBN 978-9975-163-37-8
7.	ROTARU Liliana	Conferința internațională de istorie ACTA HISTORICA CIVITATIS LUGOSIENSIS. Ediția a II-a	Universitatea din Oradea, Centrul de studii interdisciplinare Oradea-Chișinău, Universitatea din Padova, Universitatea de Stat	Implicații externe în reformarea - Învățământului superior din Republica Moldova. Anul 1998 (comunicare orală, înregistrată audio-video)

		din Moldova, Universitatea Europeană „Drăgan” Lugoj Lugoj, România 27-30 octombrie 2022	
8.	ROTARU Liliana	Lansare de carte Purgatoriu sovietic în Basarabia: Directive ordine si indicații ale NKGB-MGB 1944-1946. Alcătuitori Liliana Rotaru și Alexandru Malacenco. Chișinău: Bons Office, 2022, ISBN 978-997-587-991-0	14 iulie 2022, Universitatea din Oradea, Centrul de studii interdisciplinare „Silviu Dragomir”/Biblioteca Centrală Universitară
9.	ROTARU Liliana	Sesiunea internațională de comunicări științifice a Muzeului Țării Crișurilor Oradea – Complex Muzeal în perioada 12-14 octombrie 2022	„Recificarea” ideologică a intelectualității academice în RSS Moldovenească în perioada „stalinismului târziu”
10.	ROTARU Liliana	Conferința București-Chișinău, Ediția a III-a „Identitate, patrimoniu, globalizare” Facultatea de Filosofie și Facultatea de Istorie ale Universității din București 8 aprilie 2022	Școală și educație în perioada guvernării agrariene în Republica Moldova
11.	ROTARU Liliana	Congresul Național al Istoriciilor Români, ediția a III-a Alba Iulia, România, 8-10 septembrie 2022, Universitatea „1 Decembrie 1918 Academia Română și Comitetul Național al Istoriciilor din România.	Calea ferată Chișinău-Iași: instrument economic al imperialismului cultural rus. Studiu de caz: originea târgului Cornesti, uezul Iași (Bălți) https://cnir.uab.ro/668
12.	STEPANOV	Congresul internațional 24 septembrie 2022,	Umanizarea învățământului

	Georgeta	de Istorie a Presei, ediția a XIV-cea <i>Presă românească în perioada 1945-1989</i>	Universitatea Jos, Galați, România.	Dunărea de jurnalistic din RSS Moldovenească
13.	XENOFONTOV Ion Valer	Simpozionul internațional „De la școlile mănăstirești la învățământul teologic”, eveniment desfășurat în cadrul proiectului omagial: Institut, Academie, Facultate (1822-2022). 200 de ani de la înființarea învățământului Teologic Ortodox din Arad.	25-28 septembrie 2022, Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad, România	<i>Instituirea și evoluția Facultății de Teologie din Chișinău (1926-1940)</i>
Manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova) - 14				
1.	EREMIA Ion	Conferință științifică internațională <i>Latinitate, Romanitate, Românitate</i> , ediția a VI-a	Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea din Oradea, Universitatea din Padova, Italia Chișinău, Republica Moldova, 3-5 noiembrie 2022	Conferința științifică internațională «Latinitate, Românitate, Românitate», Ediția a 6-a, 3-5 noiembrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul șt-c: Liliana Rotaru [et al.] ; comitetul de organizare: Igor Șarov (președinte) [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. 47-48. ISBN 978-9975-163-52-1.

2.	EREMIA Ion	Simpozionul Științific internațional <i>Paisianismul și epoca sa</i>	12-14 mai 2022. Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău	<i>Procesul de rusificare în învățământul din Basarabia</i>
3.	BULMAGA Mariana	Conferință științifică internațională <i>Latinitate, Romanitate, Românitate</i> , ediția a VI-a	Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea din Oradea, Universitatea din Padova, Italia Chișinău, Republica Moldova, 3-5 noiembrie 2022	<i>Problema constituirii unității teritoriale administrative găgăuze (UTAG) în dialogul politic moldo-turc</i> [et al.] ; comit. de organizare: Igor Šarov (președinte) [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. 75-76. ISBN 978-9975-163-52-1.
4.	MALACENCO Alexandru	Conferință științifică internațională <i>Latinitate, Romanitate, Românitate</i> , ediția a VI-a	Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea din Oradea, Universitatea din Padova, Italia Chișinău, Republica Moldova, 3-5 noiembrie 2022	<i>De ce cekișii sovietici veniți în RSSM învățau o limbă care nu există?</i> [et al.] ; comitetul de organizare: Igor Šarov (președinte) [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. 61-62. ISBN 978-9975-163-52-1.

5.	ROȘCA Adrian	Conferință științifică internațională <i>Latinitate, Romanitate, Româniitate</i> . Ediția a VI-a.	3-5 noiembrie 2022. Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea din Oradea, Centrul de studii interdisciplinare Silviu Dragomir. Universitatea din Padova, Chișinău. Republica Moldova.	<i>Evoluția Republiei Moldova din perspectiva UE, 1995-1998</i> Ediția a 6-a, 3-5 noiembrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Liliana Rotaru [et al.] ; comit. de org.: Igor Șarov (președinte) [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. ISBN 978-9975-163-52-1.	Conferința științifică internațională «Latinitate, Romanitate, Româniitate», Ediția a 6-a, 3-5 noiembrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Liliana Rotaru [et al.] ; comit. de org.: Igor Șarov (președinte) [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. ISBN 978-9975-163-52-1.
6.	ROTARU Liliana	Salonul internațional de carte BOOKFEST, Chișinău 2022 Lansare de carte	31 august-4 septembrie 2022 Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău 1 septembrie 2022	<i>RECURS LA MEMORIE: învățământul superior din RSS Moldovenească</i> / editor Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; referenți științifici: Gabriel Moisa [et. al.] - Chișinău: S.n. 2022 (Lexon-prim)- ISBN 978-9975-163-37-8	Conferința științifică internațională «Latinitate, Romanitate, Româniitate», Ediția a 6-a, 3-5 noiembrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Liliana Rotaru [et al.] ; comit. de org.: Igor Șarov (președinte) [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. ISBN 978-9975-163-52-1.
7.	ROTARU Liliana	Conferința științifică internațională <i>Latinitate, Romanitate, Româniitate</i> , ediția a VI-a	Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea din Oradea, Universitatea din Padova, Italia Chișinău, Republica Moldova, 3-5 noiembrie 2022	Despre climatul moral și psihologic în mediul studențesc din Chișinău anului 1988. Conferință plenară	Conferința științifică internațională «Latinitate, Romanitate, Româniitate», Ediția a 6-a, 3-5 noiembrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Liliana Rotaru [et al.] ; comit. de org.: Igor Șarov (președinte) [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. ISBN 978-9975-163-52-1.

			Rotaru [et al.] ; comit. de org.: Igor Šarov (președ.) [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. 18-19. ISBN 978-9975-163-52-1.
8.	ROTARU Liliiana	Conferință științifică internațională a MINIM. Istorie – Arheologie – Muzeologie. Ediția XXXII	Muzeul de Istorie Națională a Moldovei, Chișinău, Republica Moldova, 27-28 octombrie 2022
9.	ROTARU Liliiana	Conferința științifică internațională „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine”, ediția a VI-a	27-28 septembrie 2022, Academia de Științe a Moldovei
10.	PRISAC Lidia	Salonul internațional de carte BOOKFEST, Chișinău 2022 Lansare de carte	31 august-4 septembrie 2022 Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău 1 septembrie 2022

			Dragomir"; editor Liliana Rotaru; coord.: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; referenți științifici: Gabriel Moisa [et. al.] - Chișinău: S.n. 2022 (Lexon-prim)- ISBN 978-9975-163-37-8
11.	STEPANOV Georgeta	Salonul internațional de carte BOOKFEST, Chișinău 2022 Lansare de carte	31 august-4 septembrie 2022 Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău 1 septembrie 2022 RECURS LA MEMORIE: învățământul superior din RSS Moldovenească: editor Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; referenți științifici: Gabriel Moisa [et. al.] - Chișinău: S.n. 2022 (Lexon-prim)- ISBN 978-9975-163-37-8
12.	SEVCENCO Ruslan	Conferință științifică internațională <i>Latinitate, Romanitate, Românitate</i> , ediția a VI-a	Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea din Oradea, Universitatea din Padova, Italia Chișinău, Republica Moldova, 3-5 noiembrie 2022 <i>Controlul asupra serviciilor mass-media în RSSM (anii 1960-1980)</i>

				Manifestări științifice naționale cu participare internațională - 9
1.	EREMIA Ion	Conferința științifică națională cu participare internațională <i>Student, profesor și cercetător în anii 80-90: Drumul spre regăsire și libertate</i>	Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, Republica Moldova 7 octombrie 2022	<i>Restructurarea gorbaciovistă prin prisma amintirilor studenților de la sfârșitul anilor 80 – începutul anilor 90 a secolului al XX-lea</i>
13.	XENOFONTOV Ion Valer	Salonul internațional de carte BOOKFEST, Chișinău 2022 Lansare de carte	31 august-4 septembrie 2022 Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău 1 septembrie 2022	<i>RECURS LA MEMORIE: învățământul superior din RSS Moldovenească</i> / editor Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; referenți științifici: Gabriel Moisa [et. al.] - Chișinău: S.n. 2022 (Lexon-prim)- ISBN 978-9975-163-37-8
14.	DAGNEV Demir, XENOFONTOV Ion Valer	Conferința științifică internațională <i>Latinitate, Romanitate, Românitate, ediția a VI-a</i>	Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea din Oradea, Universitatea din Padova, Italia Chișinău, Republica Moldova, 3-5 noiembrie 2022	<i>Nikolai Mohov (1904-1983), fecior de chiabur, „slujitor al cauzei partidului și poporului”</i> Ediția a 6-a, 3-5 noiembrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comit. șt-c: Liliana Rotaru [et al.] ; comit. de org.: Igor Șarov (președ.) [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim), pp. 74-75 ISBN 978-9975-163-52-1.

			2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comit. șt-c: Rotaru Liliana [et al.] ; comit. de org.: Eremia Ion [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. 23-24. ISBN 978-9975-163-43-9.
2.	MALACENCO Alexandru	Conferința științifică națională cu participare internațională <i>Student, profesor și cercetător în anii 80-90: Drumul spre regăsire și libertate</i>	Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, Republica Moldova 7 octombrie 2022 <i>Politica de cadre a URSS în formarea efectivului NKGB-MGB a URSS Moldovenesci în primii ani postbelici</i> Conferința științifică națională cu participare internațională «Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate», 7 octombrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comit. șt-c: Rotaru Liliana [et al.] ; comit. de org.: Eremia Ion [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. 24-25. ISBN 978-9975-163-43-9.
3.	ROȘCA Adrian	Conferința științifică națională cu participare internațională <i>Student, profesor și cercetător în anii 80-90: Drumul spre regăsire și libertate</i>	Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, Republica Moldova 7 octombrie 2022 <i>Memoria individuală vs Memoria colectivă asupra sistemului educațional sovietic în a doua jumătate a anilor 80</i> Conferința științifică națională cu participare internațională «Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate», 7 octombrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor /

			comit. șt-c: Rotaru Liliana [et al.] ; com. de org.: Eremia Ion [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. 19-20. ISBN 978-9975-163-43-9.
4.	ROTARU Liliana	Salonul internațional de carte BOOKFEST, Chișinău 2022	Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, Republica Moldova 1 septembrie 2022
			<i>RECURS LA MEMORIE: învățământul superior din RSS Moldovenească</i> / editor Liliana Rotaru; coordonatori: Georgeta Stepanov, Ion Valer Xenofontov; referenți științifici: Gabriel Moisa [et. al.] - Chișinău: S.n. 2022 (Lexon-prim)- ISBN 978-9975-163-37-8
5.	ROTARU Liliana	Conferința științifică națională cu participare internațională <i>Student, profesor și cercetător în anii 80-90: Drumul spre regăsire și libertate</i>	Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, Republica Moldova 7 octombrie 2022
6.	PRISAC Lidia	Conferința științifică <i>Nunțile studențești din RSS</i>	Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). p. 20-21. ISBN 978-9975-163-43-9.

	națională cu participare internațională <i>Student, profesor și cercetător în anii 80-90: Drumul spre regăsire și libertate</i>	Moldova, Chișinău, Republica Moldova 7 octombrie 2022	<i>Moldovenească în anii 1980 /The student weddings from the Moldavian SSR in the 1980s</i> 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comit. șt-c: Rotaru Liliana [et al.] ; comit. de org.: Eremia Ion [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). p. 20-21. ISBN 978-9975-163-43-9.	națională cu participare internațională «Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate», 7 octombrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comit. șt-c: Rotaru Liliana [et al.] ; comit. de org.: Eremia Ion [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). p. 20-21. ISBN 978-9975-163-43-9.
7.	Conferința științifică națională cu participare internațională <i>Student, profesor și cercetător în anii 80-90: Drumul spre regăsire și libertate</i>	Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, Republica Moldova 7 octombrie 2022	<i>Învățământul superior din RSSM: reconfigurarea cadrului relațional student – profesor în anii '80-'90 ai secolului al XX-lea</i>	<i>Învățământul superior din RSSM: reconfigurarea cadrului relațional student – profesor în anii '80-'90 ai secolului al XX-lea</i> 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Rotaru Liliana [et al.] ; comitetul de organizare: Eremia Ion [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. 14-15. ISBN 978-9975-163-43-9.
8.	ȘEVENCENCO Ruslan	Conferința științifică națională cu participare	Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, Republica	Formele de luptă cu vizioni "naționaliste" în instituțiile de națională cu participare internațională «Student,

	internațională <i>Student, profesor și cercetător în anii 80-90: Drumul spre regăsire și libertate</i>	Moldova 7 octombrie 2022	învățământ superior al RSSM (Institutul Pedagogic din Tiraspol, Institutul Politehnic din Chișinău)	profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate», 7 octombrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Rotaru Liliana [et al.] ; comitetul de organizare: Eremia Ion [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). p. 20-21. ISBN 978-9975-163-43-9.
9.	XENOFONTOV Ion Valer	Conferința științifică națională cu participare internațională <i>Student, profesor și cercetător în anii 80-90: Drumul spre regăsire și libertate</i>	Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, Republica Moldova 7 octombrie 2022	Studentii și profesorii la Institutul de Stat de Medicină din Chișinău (anii 1980) Conferința științifică națională cu participare internațională «Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate», 7 octombrie 2022, Chișinău : Programul și rezumatele comunicărilor / comitetul științific: Rotaru Liliana [et al.] ; comitetul de organizare: Eremia Ion [et al.]. – Chișinău : S. n., 2022 (Lexon-Prim). pp. 4, 7-8. Antetit.: Univ. de Stat din Moldova, Fac. de Istorie și Filozofie a Univ. de Stat din Moldova, Centrul de Studii Interdisciplinare «Silviu

			Dragomir» Chișinău-Oradea, Univ. din Oradea, Centrul de Studii Interdisciplinare «Silviu Dragomir» Oradea-Chișinău. – Text paral.: lb. rom., engl.. ISBN 978-9975-163-43-9.
Manifestări științifice naționale - 4			
1.	EREMIA Ion	Eveniment cultural <i>Independentă – demnitate națională</i> – organizat de Biblioteca Centrală B.P. Hașdeu în cadrul Cenacului Magia cuvântului.	Biblioteca Centrală B.P. Hașdeu, Chișinău, Republica Moldova 25 august 2022
2.	ROTARU Liliana	Eveniment cultural <i>Independentă – demnitate națională</i> – organizat de Biblioteca Centrală B.P. Hașdeu în cadrul Cenacului Magia cuvântului.	Biblioteca Centrală B.P. Hașdeu, Chișinău, Republica Moldova 25 august 2022

3.	<p>ROTARU Liliana</p> <p>Sesiunea anuală a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie (ediția a VIII-a) de comunicări științifico-didactice, consacrată memoriei profesorului Ion Niculiță.</p>	<p>Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, Republica Moldova</p> <p>26-27 mai 2022</p>	<p><i>Cum a devenit ateismul științific disciplină academică</i></p> <p>Sesiunea științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie, ediția a 8-a, 27 mai 2022: In memoria Ion Niculiță (1939-2022): Program. Rezumatelor comunicărilor / Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Istorie și Filosofie; editor: Aurel Zanoci; comitetul organizatoric: Aurel Zanoci [et al.]; comitetul științific: Ion Eremia [et al.]. – Chișinău: CEP USM, 2022. pp. 65-66. ISBN 978-9975-159-41-8</p> <p><i>Eugeniu Russev (1915-1982) – istoric între filologi, filolog între istorici</i></p> <p>Sesiunea științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie (ediția a VIII-a) de comunicări științifico-didactice, consacrată memoriei profesorului Ion Niculiță.</p>
4.	<p>XENOFONTOV Ion Valer, MALCOCI Iulia</p>	<p>Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, Republica Moldova</p> <p>26-27 mai 2022</p>	

	[et al.]; comitetul științific: Ion Eremia [et al.]. – Chișinău: CEP USM, 2022. pp. 69-70. ISBN 978-9975- 159-41-8
--	--

13. Aprecierea și recunoașterea rezultatelor obținute în proiect (premii, medalii, titluri, alte aprecieri).

1. EREMIA Ion. Diplomă de excelență acordată de Universitatea Europeană „Iosif Constantin Drăgan” în cadrul Conferinței Internaționale de Istorie, Lugoj, România, 30 octombrie 2022;
2. ROTARU Liliana. Diplomă de excelență acordată de Universitatea Europeană „Iosif Constantin Drăgan” în cadrul Conferinței Internaționale de Istorie, Lugoj, România, 30 octombrie 2022;
3. ROTARU Liliana. Diploma Meritul Academic – Academia de Științe a Moldovei, 6 iunie 2022;
4. ROTARU Liliana. *Medalie de Aur*, Euroinvent, 14 Edition European Exhibition of Creativity and Inovation – Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării al României. 27 mai 2022; pentru volumul Crearea și consolidarea sistemului de învățământ superior în RSSM. Studiu, documente și materiale, vol. I, Chișinău: Lexon-Prim, 2021. 60 c.a. ISBN 978-9975-3502-6-6.
5. ROTARU Liliana. *Diplomă de excelență*, 14 Edition European Exhibition of Creativity and Inovation – Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării al României 27 mai 2022; pentru lucrarea Liliana ROTARU (coord.) Istoria învățământului superior din RSS Moldovenească. Bibliografie/ Bibliografie: Lidia Zasavitchi, Janna Nikolaeva. Chișinău: Lexon-Prim, 2022. ISBN 978-9975-163-06-4.
6. XENOFONTOV Ion Valer. Diplomă de recunoaștere la categoria „Savantul anului” acordată de Mitropolia Chișinăului și a întregii Moldove;
7. ROTARU Liliana, XENOFONTOV Ion Valer. Medalie de bronz la Salonul Internațional EUROINVENT–2022 pentru realizări în proiectul Istoria învățământului superior din RSS Moldovenească; 28 mai 2022;
8. ROTARU Liliana, XENOFONTOV Ion Valer. Laureații premiului „Alexandru Boldur” al Academiei de Științe a Moldovei, 2022.

14. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media - 5

➤ Emisiuni radio/TV de popularizare a științei – 2

1. EREMIA Ion, ROTARU Liliana. Interviu realizat de dr. Victoria Fonari, doctor conferențiar despre realizările echipei de cercetători din cadrul proiectului PAURSSM și prezentarea cărților editate în cadrul Proiectului. Evenimentul cultural Independență – demnitate națională – organizat de Biblioteca Centrală B.P. Hașdeu în cadrul Cenaclului *Magia cuvântului*. 25 august 2022. https://www.youtube.com/watch?v=u99bjj8hX0&ab_channel=BibliotecaCentralaaBM
2. XENOFONTOV Ion Valer. Emisiunea „Zi de zi”, cu Daniela Gherman. Radio Moldova, 21 octombrie 2022. Cu ocazia împlinirii a 77 ani de la deschiderea primei instituții de învățământ superior din domeniul medicinii, devenită în anul 1991 Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu" a fost abordat istoricul acestei instituții.

➤ Articole de popularizare a științei – 3

1. XENOFONTOV Ion Valer. Vladimir Potlog (1927–2022), profesorul care visa faraoni. Disponibil: <https://encyclopedia.asm.md/?p=9132>

2. XENOFONTOV Ion Valer. Istoria învățământului superior din RSS Moldovenească în imagini <https://encyclopedia.asm.md/?p=9676>
3. ȘCLEARUC Sorin. Specificul apariției muzicii occidentale în RSS Moldovenească din anii '70 în baza mărturiilor lui Alexandru Ciuvaga. În: *Patrimoniu Istorico* Revista Asociației Istoricilor „Nicolae Iorga” din Ungheni, , nr. 14, 2021, Tipar executat Lexon-Prim, tiraj 200 ex., pp. 51-59, ISSN 2345-1637.

15. Teze de doctorat / postdoctorat susținute și confirmate în anul 2021 de membrii echipei proiectului

1. EREMIA Ion, coordonator științific al postdoctorandului Leșcu Anatolie, Asigurarea logistică a trupelor ruse din Basarabia (1812-1874), Susținerea tezei de dr. hab., a avut loc pe 1 aprilie 2022, confirmată de ANACEC pe 01.07.2022.
2. EREMIA Ion, membru al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctorat Ion Moșneguțu, Rolul mănăstirii Hârbovăț în viața monahală din spațiul proutnistrean (anii '30 ai sec. al XVIII-lea – anii '60 ai sec. XX) /Specialitatea 611.02 – Istoria românilor (pe perioade) / Universitatea de Stat din Moldova; Facultatea de Istorie și Filosofie Departamentul de Istorie a Românilor, Universală și Arheologie. Conducător științific: Virgiliu Pâslariuc, Chișinău, 2022.
3. ROTARU Liliana, conducător științific al doctorandului MALACENCO Alexandru, Instituționalizarea puterii sovietice în RSS Moldovenească în anii 1944 – 1946: contribuția organelor NKGB-MGB. Susținerea tezei de doctor în istorie a avut loc pe data de 18 martie 2022, confirmată de ANACEC pe 01.07.2022.
4. ROTARU Liliana, membru al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctorat Ion Moșneguțu, Rolul mănăstirii Hârbovăț în viața monahală din spațiul proutnistrean (anii '30 ai sec. al XVIII-lea – anii '60 ai sec. XX) /Specialitatea 611.02 – Istoria românilor (pe perioade) / Universitatea de Stat din Moldova; Facultatea de Istorie și Filosofie Departamentul de Istorie a Românilor, Universală și Arheologie. Conducător științific: Virgiliu Pâslariuc, Chișinău, 2022.
5. STEPANOV Georgeta. Comisia de doctorat din cadrul Universității de Stat din Moldova, constituit în vederea susținerii tezei de doctor în științe ale comunicării Tendințele actuale și perspectivele dezvoltării educației media în spațiul media din Turcia și Republica Moldova, autor Temel Karaaslan. Chișinău, 08.09.2022; președinte.
6. STEPANOV Georgeta. Consiliului Științific Specializat D 542.02-21-21 din cadrul Institutului de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice, constituit în vederea susținerii tezei de doctor în sociologie Politicile culturale naționale în contextul asocierii Republiei Moldova la Uniunea Europeană, autor Veaceslav Reabcinschii. Chișinău, 25.11.2021; referent oficial.
7. XENOFONTOV Ion Valer, membru al Comisiei de îndrumare al doctorandului MALACENCO Alexandru, Instituționalizarea puterii sovietice în RSS Moldovenească în anii 1944 – 1946: contribuția organelor NKGB-MGB. Susținerea tezei de doctor în istorie a avut loc pe data de 18 martie 2022, confirmată de ANACEC pe 01.07.2022.

8. XENOFONTOV Ion Valer. Secretar științific la susținerea tezei de doctorat Ion Moșneguțu, Rolul mănăstirii Hârbovăț în viața monahală din spațiul pruto-nistrean (anii '30 ai sec. al XVIII-lea – anii '60 ai sec. XX) /Specialitatea 611.02 – Istoria și românilor (pe perioade) / Universitatea de Stat din Moldova; Facultatea de Istorie și Filosofie Departamentul de Istorie a Românilor, Universală și Arheologie. Conducător științific: Virgiliu Pâslariuc, Chișinău, 2022.

Notă: În baza tezelor de doctorat susținute de Alexandru MALACENCO și Ioan MOŞNEGUTU au fost elaborate și publicate monografiile:

1. MALACENCO Alexandru, Instituționalizarea puterii sovietice în RSS Moldovenească în anii 1944-1946: contribuția organelor NKGB-MGB, Chișinău: S.n., 2022 (Bons Offices), –204 p. ISBN 978-9975-87-992-7
2. MOŞNEGUTU, Ion. Rolul mănăstirii Hârbovăț în viața monahală din spațiul pruto-nistrean : (anii 1730–1960) / Ion Moșneguțu ; consultant științific: Virgiliu Pâslariuc ; redactor științific: Ion Valer Xenofontov ; referenți științifici: Ion Gumenai [et al.]. – Chișinău : Lexon-Prim, 2022. – 500 ex. ISBN 978-9975-163-55-2

16. Materializarea rezultatelor obținute în proiect:

Rezultatele cercetărilor s-au materializat în prezentarea, analiza și diseminarea investigațiilor în cadrul manifestărilor științifice naționale și internaționale și publicarea produselor cercetărilor științifice în reviste științifice/volume naționale și internaționale și în reviste și ziară naționale non-științifice și sub formă de monografii, culegeri de documente, instrumente bibliografice etc.

La tema cercetată în proiect a fost elaborată și susținută, în anul 2022 teza de master:

1. Cătălina-Maria Nigai. *Valoarea de patrimoniu a școlilor de meserii din Republica Moldova închise în 2015*. Teză de master. Conducător științific dr. Liliana ROTARU
2. Rezultatele științifice din cadrul proiectului au fost prezentate la disciplina *Istoria Românilor în epoca contemporană*. Titular: Ion Valer XENOFONTOV. Unitatea de conținut: Sistemul de învățământ superior în RSS Moldovenească (1944–1989). Ciclul I, Licență. Pentru studenții anului II, cu frecvență la zi și pentru studenții anului III cu frecvență redusă. Program: Istorie; Istorie (Științe ale educației). Universitatea de Stat din Moldova. Facultatea de Istorie și Filosofie. Departamentul Istoria Românilor, Universală și Arheologie.
3. Rezultatele științifice din cadrul proiectului au fost prezentate la disciplina *Istoriografia românească (Istoria Românilor în epoca Contemporană)*. Titular: Ion Valer XENOFONTOV. Unitatea de conținut: Istoriografia privind RSS Moldovenească în anii 1944–1991. Ciclul I, Licență. Pentru studenții anului III, cu frecvență la zi. Program: Istorie; Istorie (Științe ale educației); Istorie și limba engleză. Universitatea de Stat din Moldova. Facultatea de Istorie și Filosofie. Departamentul Istoria Românilor, Universală și Arheologie.

17. Informație suplimentară referitor la activitățile membrilor echipei în anul 2022

- *Membru/președinte al comitetului organizatoric/științific, al comisiilor, consiliilor științifice de susținere a tezelor - 27*

1. BULMAGA Mariana – membru al Comitetului de organizare al conferinței naționale cu participare internațională *Student, profesor și cercetător în anii '80: Drumul spre regăsire și libertate*. Ed. a 3-a, 6-7 octombrie 2022;
2. EREMIA Ion – membru al Comitetului științific al conferinței naționale cu participare internațională *Student, profesor și cercetător în anii '80: Drumul spre regăsire și libertate*. Ed. a 3-a, 6-7 octombrie 2022;
3. EREMIA Ion – membru al Comitetului de organizare al conferinței naționale cu participare internațională *Student, profesor și cercetător în anii '80: Drumul spre regăsire și libertate*. Ed. a 3-a, 6-7 octombrie 2022;
4. EREMIA Ion – membru al Comitetului științific al conferinței internaționale *Latinitate, Romanitate, Românitate*, ediția a VI-a, 3-5 noiembrie 2022, Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău;
5. EREMIA Ion, președinte al Comisie de doctorat pentru susținerea tezei de doctorat a dnei Marianei Gugeanu, Susținerea a avut loc pe 20 mai 2022
6. EREMIA Ion – membru al comisiei de doctorat pentru susținerea tezei dlui Alexandru Malacenco (18 martie 2022)
7. EREMIA Ion – membru al comisiei de doctorat pentru susținerea tezei dlui Ion Moșneguțu (15 septembrie 2022)
8. EREMIA Ion – membru al comitetului științific la Simpozionul Științific internațional Paisianismul și epoca sa, 12-14 mai 2022.
9. EREMIA Ion – membru al comitetului organizatoric la Simpozionul Științific internațional Paisianismul și epoca sa, 12-14 mai 2022.
10. EREMIA Ion – președinte onorific la Conferința Internațională de Istorie Acta Historica Civitatis Lugosiensis, Lugoj, România 28-30 octombrie 2022.
11. EREMIA Ion – președinte onorific la Sesiunea internațională de comunicări științifice a Muzeului Țării Crișurilor Oradea – Complex Muzeal. Interferențe. Trecut, prezent, viitor (12-14 octombrie 2022)
12. PRISAC Lidia – membru al Comitetului științific al conferinței naționale cu participare internațională *Student, profesor și cercetător în anii '80: Drumul spre regăsire și libertate*. Ed. a 3-a, 6-7 octombrie 2022;
13. ROTARU Liliana – membru al Comitetului științific al conferinței naționale cu participare internațională *Student, profesor și cercetător în anii '80: Drumul spre regăsire și libertate*. Ed. a 3-a, 6-7 octombrie 2022;
14. ROTARU Liliana – membru al Comitetului științific al conferinței științifice internaționale ACTA HISTORICA CIVITATIS LUGOSIENSIS, Ediția a II-a, Lugoj, România, 28-30 octombrie 2022;
15. ROTARU Liliana – membru al Comitetului științific la Sesiunea internațională de comunicări științifice a Muzeului Țării Crișurilor Oradea – Complex Muzeal. Interferențe. Trecut, prezent, viitor (12-14 octombrie 2022);
16. ROTARU Liliana, membru al Comitetului științific al conferinței internaționale *Latinitate, Romanitate, Românitate*, ediția a VI-a, 3-5 noiembrie 2022, Chișinău;
17. ROTARU Liliana – membru al Comitetului de organizare al conferinței naționale cu participare internațională *Student, profesor și cercetător în anii '80: Drumul spre regăsire și libertate*. Ed. a 3-a, 6-7 octombrie 2022;
18. ROTARU Liliana, membru al Comitetului de organizare a conferinței internaționale *Latinitate, Romanitate, Românitate*, ediția a VI-a, 3-5 noiembrie 2022, Chișinău;

19. ROTARU Liliana, președintele Comisie naționale de atestare a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar a Ministerului Educației și Științei a Republicii Moldova;
20. ROTARU Liliana, președintele Comitetului național olimpic la disciplina școlară Istoria Românilor și Universală;
21. ROTARU Liliana, membru al comisiei de doctorat pentru susținerea tezei dlui Alexandru Malacenco (18 martie 2022)
22. EREMIA Ion – membru al comisiei de doctorat pentru susținerea tezei dlui Ion Moșneguțu (15 septembrie 2022)
23. ROȘCA Adrian, membru al Comitetului de organizare al conferinței naționale cu participare internațională *Student, profesor și cercetător în anii '80: Drumul spre regăsire și libertate*. Ed. a 3-a, 6-7 octombrie 2022;;
24. STEPANOV Georgeta – membru al Comitetului științific al conferinței naționale cu participare internațională *Student, profesor și cercetător în anii '80: Drumul spre regăsire și libertate*. Ed. a 3-a, 6-7 octombrie 2022;
25. XENOFONTOV Ion Valer – membru al Comitetului științific al conferinței naționale cu participare internațională *Student, profesor și cercetător în anii '80: Drumul spre regăsire și libertate*. Ed. a 3-a, 6-7 octombrie 2022;
26. XENOFONTOV Ion Valer – membru al Comitetului de organizare al conferinței naționale cu participare internațională *Student, profesor și cercetător în anii '80: Drumul spre regăsire și libertate*. Ed. a 3-a, 6-7 octombrie 2022;
27. XENOFONTOV Ion Valer – membru al Comitetului național olimpic la disciplina școlară Istoria Românilor și Universală;

➤ **Redactor / membru al colegiilor de redacție al revistelor naționale / internaționale -12**

1. EREMIA Ion. *Destin Românesc*. Membru al Colegiului de redacție al revistei.
2. EREMIA Ion. *Tyragetia*. Membru al Colegiului de redacție al revistei.
3. EREMIA Ion, *Balcanica Posnaniensia*, Poznan (Polonia)". Membru al Colegiului de redacție al revistei.
4. EREMIA Ion, *Studia Universitatis Moldaviae*. Membru al Colegiului de redacție al revistei.
5. ROTARU Liliana. *Studia Universitatis Moldaviae*. Seria Științe umanistice. Membru al Consiliului academic.
6. ROTARU Liliana. *Patrimoniu Istorico* (Asociația istoricilor din raionul Ungheni). Membru al Colegiului de redacție al revistei.
7. STEPANOV Georgeta - redactor-șef revistă științifică *Studia Universitatis Moldaviae*. Seria Științe economice și ale comunicării. ISSN 2587-4446 E-ISSN 2587-4454
8. STEPANOV Georgeta - membru-colegiu de redacție: *Moldoscopie*. Publicație periodică științifico-practică, ISSN 1812-2566
9. STEPANOV Georgeta – membru-colegiu de redacție *Вісник Національного Університету Львівська Політехніка*. Серія Журналістські Наукі. (УДК 070+654.1]:316)
10. STEPANOV Georgeta – membru-colegiu de redacție la *International Journal of Communication Research*. ISSN 2246-9265.
11. STEPANOV Georgeta – membru-colegiu de redacție *Convergențe spirituale Iași-Chișinău*. ISSN 2343-9661

12. XENOFONTOV Ion Valer – *Calendar Național 2022 / Biblioteca Națională a Republicii Moldova* ; director general: Elena Pintilei ; coord.: Veronica Borș ; Ludmila Șimanschi ; aut.: Elena Barbos-Balinschi, Natalia-Maria Șveț, Maria S. Ciobanu [et al.] ; colegiu red.: acad. Andrei Eșanu (președinte), Iurie Colesnic (vicepreședinte), Iulian Filip, Ion Valer Xenofontov (membru) [et al.] ; red.: Ludmila Șimanschi; red. bibliogr.: Elena Barbos-Balinschi, Chișinău, 2021 (PrimexCom), 504 p. – ISSN 1857-1557.

18. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect

În cea de a treia etapă, cercetarea a fost axată pe continuarea procesului de identificare, selectare, fotocopiere, clasificare, întocmirea aparatului critic și publicarea documentelor din arhivele naționale, instituționale și personale, precum și pe colectarea și editarea surselor de istorie orală. A fost creată o bază de peste 2.000 de dosare de arhivă și fotografii scanate/fotocopiate și circa 100 de înregistrări audio a interviurilor actanților învățământului superior în perioada sovietică. Rezultatele cercetărilor sunt materializate în: 2 monografii, 2 volume de documente de cca 100 c.a. (unul de documente de arhivă și altul de istorie orală) în seria *Historia Universitaria*, 1 lucrare bibliografică a problemei cercetate, 13 articole publicate în reviste științifice, 44 de articole și studii publicate în culegeri naționale și internaționale; 20 de teze ale conferințelor științifice și 3 articole de popularizare a științei. Membrii echipei au diseminat rezultatele cercetării și prin participarea la 3 emisiuni radio/TV/interviuri, prin organizarea lansărilor și prezentărilor de carte în cadrul conferințelor științifice, saloanelor de carte, inclusiv a celui internațional organizat la Chișinău Bookfest și în localitățile de unde provin intervievații volumului de istorie orală. A fost organizată 1 conferință națională cu participare internațională *Student, profesor și cercetător în anii '80-'90: drumul spre regăsire și libertate* (6-8.10.2022) la care au participat peste 50 de cercetători, studenți și doctoranzi din Republica Moldova, România și Ungaria și o masă rotundă Profesorul Vladimir Potlog (1927–2022); Povestea vieții (30.03.2022) la care s-a discutat manuscrisului studiului monografic. În procesul de cercetare au fost incluși studenții istorici din Seminarul științific studențesc de la Facultatea de Istorie și Filosofie a USM. Media generală a publicațiilor științifice realizate de cei 9 executoari ai proiectului constituie 82 de publicații științifice. Cantitatea medie a publicării materialelor științifice realizată de un cercetător științific o constituie peste 9,1 unități per persoană. În contextul în care fiecare executor (cu normă de muncă 0,5-0,25) urma să elaboreze câte una unitate științifică, constatăm o **depășire a volumul planificat de 8 ori!** Cantitatea de prezentări la manifestările științifice naționale și internaționale ale executorilor de proiect a constituit 24 de unități – la fel depășind volumul planificat de peste două ori. Impactul științific și social al rezultatelor științifice este unul valoros pentru științele socio-umanistice, dar se reflectă și sub aspect practic în sfera socială și politică. În primul rând, pentru că s-au elaborat instrumente de lucru în forma unei bibliografii. Comunitatea științifică a obținut o bază solidă de documente și materiale cu referire la istoria socială și politică a RSSM, care servește drept imbold pentru continuarea/aprofundarea cercetărilor ulterioare în domeniu. În al doilea rând, cercetările științifice materializate, comunicate și diseminate, inclusiv în cadrul emisiunilor radio și TV, editate în reviste publicistice, au relevat și bunele și practici ale învățământului din perioada sovietică, istoria unor personalități notorii care au activat în perioada sovietică în calitate de cadre științifico-didactice și științifice și au ocupat înalte posturi de conducere în sistemul educațional și sovietic, cercetări care pot contribui la pacificarea și armonizarea socială și interetnică în Republica Moldova. Rezultatele cercetărilor constituie, de asemenea, un suport

teoretico-științific pentru autoritățile statului, în procesul de îmbunătățire a politicilor educaționale, politicilor de armonizare a relațiilor interetnice în Republica Moldova și de apropiere a celor două maluri ale Nistrului și reintegrare a țării, iar multiperspectivitatea și obiectivitatea cercetării patrimoniului academic universitar contribuie la eficientizarea educației istorice și civice a cetățenilor din Republica Moldova. Cercetările științifice realizate în cadrul proiectului au fost apreciate cu 5 diplome în România și Republica Moldova, cu 1 medalie de aur și 1 de bronz la Euroinvent-2022, iar doi membri ai echipei – Liliana ROTARU și Ion Valer XENOFONOV au devenit laureați ai Premiului „Alexandru Boldur” al AŞM, 2022. Astfel, cercetătorii implicați în proiect au sfidat *Efectul Ringelmann* (numit și *lenea socială*), care reprezintă un fenomen al psihologiei de grup care demonstrează cum scade efortul investit într-o sarcină tratată ca o echipă.

In the second stage, the research was focused on continuing the process of identifying, selecting, photocopying, and classifying documents from national, institutional, and personal archives, as well as on collecting oral history sources. A database of over 1,800 archive files and scanned/photocopied photographs and about 100 audio recordings of interviews with higher education actors during the Soviet period was created. The research results are materialized in: 1 monograph on the project and a scientific contribution to a monograph published abroad, 2 volumes of documents of about 100 c.a. (one of the archival documents and another of oral history) in the *Historia Universitaria* series, 1 bibliographic work of the research topic, 17 scientific articles published in scientific collections and journals (Category B), 23 abstracts at national and international conferences and 25 papers at national and international conferences. 2 conferences were organized: 1 national with international participation Romanian intellectuals between ideology, academic freedom and nationalism (15.10.2021) attended by 34 researchers from the Republic of Moldova, Romania, and Hungary; the program and summaries of the scientific event were published 1 national conference with the title The Moldovan higher education of journalistic profile before and after the fall of communism (June 25, 2021). The average amount of publication of scientific materials by a scientific researcher is over 4 units per person, above the planned workload. The number of presentations at national and international scientific events of the project executors amounted to 24 units - the same exceeding the planned volume twice, or even more. The scientific and social impact of scientific results is a valuable one from a theoretical point of view, influencing especially the socio-humanities, but it is also reflected in a practical aspect in the social and political sphere. First of all, because working tools have been developed in the form of an exhaustive bibliography, operable in historical, linguistic, sociological, as well as interdisciplinary research. The scientific community has obtained a solid base of documents and materials with reference to the social and political history of the Moldovan SSR, which serves as an impetus for the continuation / deepening of further research in the field. Secondly, the scientific research materialized, communicated, and disseminated, including in radio and TV shows, published in journalistic journals, also revealed the good and practical practices of education in the Soviet period, the history of notorious personalities who activated in the Soviet period as of didactic- and scientific staff and have held high leadership positions in the Soviet educational system. This research can contribute to the social and interethnic harmonization in the Republic of Moldova. The research results also constitute a theoretical-scientific support for the state authorities, in the process of improving educational policies, policies for harmonizing

interethnic relations in the Republic of Moldova, and bringing the two banks of the Dniester closer in the process of reintegrating the country. The multiperspectiveness and the objectivity of the research of the university academic patrimony contribute to the efficiency of the historical and civic education of the citizens of the Republic of Moldova. The scientific research made within the project was appreciated with 5 diplomas in Romania and the Republic of Moldova. Thus, the researchers involved in the project defied the Ringelmann Effect (also called social laziness), which provides a phenomenon of group psychology that demonstrates how the effort invested in a task treated as a team decreases.

19. Recomandări, propuneri

Conducătorul de proiect dr. Liliana ROTARU

Data: 14. X. 2022

LS

**Executarea devizului de cheltuieli, conform anexei nr. 2.3 din
contractul de finanțare nr. 103 PS din 03.01.2022**

(la data raportării)

Cifrul proiectului: 20.80009.1606.11

I. Buget (resurse generale)

Denumirea	Cod Eco (k6)	Anul de gestiune 2022		
		Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Remunerarea muncii angajaților conform statelor	211180	439,8		439,8
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	212100	105,6		105,6
Deplasări de serviciu peste hotare	222720	32,1		32,1
Servicii de editare	222910	54,5		54,5
Procurarea mașinilor și utilajelor	314110	10,9		10,9
Total		642,9		642,9

II. Cofinanțare (mijloace colectate interne)

Denumirea	Cod Eco (k6)	Anul de gestiune 2022		
		Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Deplasări de serviciu peste hotare	222720	41,3		41,3
Servicii de protocol	222920	3,2		3,2
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	336110	5,5		5,5
Total		50,0		50,0

Conducătorul organizației/ SAROV Igor/

May

Contabil șef Cofent / COJOCARU Liliana/

Conducătorul de proiect G.P. / ROTARU Liliana/

Data:

2022

Componență echipei proiectului

Cifrul proiectului 20.80009.1606.11

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului)						
Nr.	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Rotaru Liliana	1971	dr.	0,5	03.01.2022	
2.	Stepanov Georgeta	1969	dr. hab.	0,5	03.01.2022	
3.	Eremia Ion	1954	dr. hab.	0,5	03.01.2022	Transfer pe 0,25 unit. din 01.03.2022
4.	Xenofontov Ion	1977	dr.	0,5	03.01.2022	
5.	Burmenco Ludmila	1969	dr.	0,25	-	
6.	Prisac Lidia	1978	dr.	0,5	03.01.2022	
7.	Şclearuc Sorin	1984		0,5	03.01.2022	
8.	Malacenco Alexandru	1989		0,5	03.01.2022	
9.	Roșca Adrian	1993		0,5	03.01.2022	

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare	33,33%
---	--------

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2022					
Nr.	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării
1.	Eremia Ion	1954	dr. hab.	0,25	Transfer din 01.03.2022
2.	Burmenco Ludmila	1969	dr.	0,25	Nu a fost angajată
3.	Bulmaga Mariana	1993		0,25	01.10.2022
4.	Şevcenco Ruslan	1972	dr.	0,25	01.10.2022

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor la data raportării	40,0%
--	-------

Conducătorul organizației/ ŞAROV Igor/

Contabil sef / COJOCARU Liliana /

Conducătorul de proiect ROTARU Liliana/

Data: 2022
L.S.

